26-ik szám. Gyula, 1898. junius 26-án. **XXX. évfolyam.**

Szerkesztőség: Templomtér, Dobay János kereskedése, hova a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj: Egész évre . 5 frt — kr. Félévre . . . 2 » 50 » Évnegyedre . 1 » 25 »

Egyes szám ára 10 kr.

BÉKÉS.

Társadalmi és közgazdászati hetilap.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő: KÓHN DÁVID.

Kiadó hivatal: Templomtér. Dobay Ferencz háza, és könyvkereskedés, hova a hirdetések és nyilt-téri közlemények küldendők.

Hirdetések szabott áron fogadtatnak el Gyulán, a kiadó hivatalban.

Nyilt-tér sora 10 kr.

Aratás.

Nemcsak a legaktualisabb, hanem a legfontosabb kérdés ez ma országszerte s különösen az Békésvármegyében, amely par excellence földmivelő vármegye s melynek egy egész esztendei existenciája függ tőle, hogy milyen lesz az aratás eredménye.

Talán soha sem volt még annyi kocz-kára téve, mint az idén. A tavalyi rosz termés és annak következtében beállott nagy szegénység folytán az idei aratás sokkal fontosabb mint más esztendőkben volt. Nemcsak közgazdasági, hanem társadalmi, sőt tulzás nélkül mondhatjuk, hogy sarkalatos politikai érdekek is fűződnek az idei termés jó vagy rosz eredményéhez.

Reménynyel vegyes szorongással tekintünk a jövő hét időjárása elé. A termés *„nagy het"*-ébe jutottunk. Egy nagyobb vihar, egy tikkasztó hőségű nap, sőt pár óra is képes a termést katasztrófába dönteni.

Ma a kilátás ha nem is fényes, de teljesen kielégitő s hasonlithatlanul jobb, mint egy hó előtt is volt. A pünkösd tajékán fellépett rozsda, mely annyi aggodalmat keltett, szerencsére a buza alsó levelein maradt és nem támadta meg a kalászt; sőt az utóbbi esőzések nem hogy nem fokozták, hanem legtöbb helyen lemosták a rozsdát, ugy hogy ezen a czimen táplált aggályaink — szerencsére — nem valósultak meg. A ködök — különösen a keddi — sem bizonyultak kártékonyoknak; jégesés és viharok ritka évben kiméltek meg annyira vármegyénk területét, mint legalább eddigelé megkiméltek.

Mindezek után a prognosztikon buzában, árpában ez idő szerint: *jó közép termés*, mennyiségileg és minőségileg egyaránt. Jó közép termés, mely ha egy, — réti földeket illetőleg pedig, ahol később érik a buza s árpa — két hétig mindenben megfelelő kedvező időjárásunk lesz, helyenkint még *kitűnővé* is fejlődhetnék.

Amennyiben tehát a gondviselésen múlik, ma nemcsak hogy panaszra nincs okunk, hanem hálatelt szívvel imádkozhatunk az Egek urához eddigi jóságáért és könyörgésünk csak annyi, hogy a küszöbön álló kritikus napokban se vonja meg tőlünk isteni gondviselését.

Egy évtized óta az isteni gondviselésen kivül azonban — fájdalom — más tényező is fellépett, amely ha nem is oly mértékben, de szintén lényegesen befolyásolja az aratást. Ez a tényező az agrarszocializmus néven ismert *munkáskérdés*.

Az idén e tekintetben határozott javulás állott be. A gazdaközönség el van látva munkásokkal; sőt — amiről ezelőtt álmodni sem mertünk volna — nagyobb a munkás kinálat, mint a kereslet. Alig hihető ugyan, de tény, hogy Békésvármegye néhány községében sok munkás nem tudott aratóul elszerződni, s — mint meggyőződtünk róla — nem azért, mintha a munkabért illetőleg tulköveteléssel léptek volna fel, hanem mert *munkáshelyesleg van.* Reméljük azonban, hogy jó termés esetében az önhibájukon kivül szerződés nélkül maradt munkások is foglalkozáshoz és tisztességes keresethez fognak jutni.

Hogy pedig az esetleges agrarszocializistikus zavargások vagy sztrájkok az aratást meg ne hiusitsák, illetőleg — és ez a fontosabb — hogy ilyetén lappangó szándékok már csirájukban elfojtassanak, arról igen helyesen gondoskodik a földmivelésügyi miniszterium munkásközvetitő irodája, melyet volt vármegyei főjegyzőnk, dr. *Bartóky* József osztálytanácsos vezet, aminek bizonyitéka a földmivelésügyi miniszternek az aratás küszöbén kiadott alábbi rendelete s intézkedése, melyet tudomásul s megszivelésül a gazdaközönségnek és munkásoknak egyaránt figyelmébe ajánlunk.

Munkás tartalékosok aratás alatt.

Azon czélból, hogy az egyes vármegyékben az arató-munkások által nem tervezett aratási sztrájk megelőzhető, esetleg meghiusitható legyen, a földmivelésügyi miniszter a folyó évi aratás idején a mezőhegyesi, kisbéri és bábolnai m. kir. állami ménesbirtok, valamint a beregmegyei szolyvai járásban levő állami bérlet területén (Szolyván) nagyobb számu számfeletti arató-munkást fog állami költségen készenlétben tartani, s az egyes munkaadóknak a sztrájkoló munkások pótlására rendkivüli esetekben e készenlétből fogja a szükséges munkaerőt rendelkezésére bocsájtani.

Mivel azonban az aratási munkálatokhoz szükséges munkaerő közvetítésének e rendkivüli módja csak indokolt esetben vehető igénybe, a munkaadók a közvetítésre csak az alantabb jelzett feltételek mellett tarthatnak számot.

1. Az összpontositott munkáskészletből az alább közölt eljárás és feltételek mellett első sorban csak azon munkaadó kaphat munkásokat, a ki az aratási munkára tényleg szerződtetett munkásokat, munkásai azonban az ő hibája nélkül a szerződés teljesitését megtagadták, s a szerződés teljesitése végett alkalmazott hatósági közbelépés sem vezetvén eredményre, a munkaadó helyben, vagy a környéken a közvetlen szomszédjai által fizetett munkabér és feltételek felajánlása mellett munkásokat nem kaphatott.

2. Azon kérdésben, hogy e körülmények fenforognak-e, s igy az illető munkaadónak a szükséges munkaerő átengedésére igényelve van-e? a járási főszolgabirónak (rendőrkapitánynak) kell első sorban a főispánhoz, távollétében az alispánhoz javaslatot tenni.

Ha a járási főszolgabiró (rendőrkapitány) a munkások átengedését indokoltnak tartja, foglalja jegyzőkönyvbe a munkaadó kéretmét, annak azon nyilatkozatával együtt, hogy az aratási munkálatok végzésére átengedett *munkások munkabéreinek, valamint a szállitási költségeknek kifizetésére és a munkások élelmezésére magát kötelezi*, s az e részben előforduló netalánt viták esetén a földmivelésügyi miniszter elhatározásának magát aláveti. A járási főszolgabiró (rendőrkapitány) az esetben, ha a munkaadó kéretmét teljesitendőnek tartja, miután a jegyzőkönyvet felvette, a főispánhoz tegyen jelentést.

A főispán vagy távolléte esetében az alispán viszont a munkamegtagadás körülményeinek részletes közlése mellett táviratilag jelenti be a miniszternek, hogy kinek, mely községbe, melyik járásba, mely vasuti állomásra és mily számban ajánlja, hogy a munkások kiküldése iránt a miniszter intézkedjék.

Tekintettel arra, hogy a munkáskészletből esetleg sok munkaadó igényét kell kielégiteni, a főispán csak a feltételenül szükséges számu munkások kirendelését javasolhatja..

Minthogy nincsen kizárva annak lehetősége, hogy olyan munkaadó is jelentkezhetik, a ki a felesleges munkáskészletből olcsóbb munkaerőt reméllvén szerezhetni, maga keresett ürügyet szerződött munkásainak elbocsájtására, s maga adott okot a sztrájkra, a miniszter kijelenti, hogy ilyen munkaadónak semmi esetre sem fogja a netalán szükséges munka erőt átengedni, mert ha ily munkaadók is támogatásban részesülnének, a netáni sztrájk meghiusitására tett intézkedések nemcsak ezéltévesztettekké válnának, de a helyzetet jövőre kétségtelenül sulyosabbá tennék.

3. A főispán, esetleg az alispán távirati jelentésére a miniszter intézkedik, hogy a menynyiben rendelkezésre áll, a javaslatba hozott munkaerő a megnevezett munkaadó részére a megjelölt vasuti állomásra lehetőleg a legközelebbi telepről azonnal elszállittassék.

Ezen elszállitás költségei a munkaadó által fedezendők.

A vasuti állomástól a munkahelyig a munkaadó köteles a szállitásról gondoskodni. Ha a munkaadó kifejezetten nem kéri, hogy a munkások külön vonaton szállittassanak, a munkások a rendes személyvonaton szállittatnak a rendes szállitási kedvezményenyel (t. i. félmenetjegygyel). Ha a munkaadó már a telepről kocsin akarja a munkásokat elszállitani, ez a jelentésben kitüntetendő. A munkaadó köteles a szállitásról gondoskodni. Ha a munkaadó kifejezetten nem kéri, hogy a munkások külön vonaton szállittassanak, a munkások a rendes személyvonaton szállittatnak a rendes szállitási kedvezményenyel (t. i. félmenetjegygyel). Ha a munkaadó már a telepről kocsin akarja a munkásokat elszállitani, ez a jelentésben kitüntetendő. A mun-

TÁRCZA.

Tanitványaimnak.

— 1898. év junius 20-ának emlékére. —

Mikor én kis fiu voltam,
Az volt az én kivánságom,
Hogy én legyek a legelső
Mindenben a nagyvilágon.
Fontam, szőttem tünő álmak
Káprázatos czifraságát
S felruháztam velők lelkem
Átallátszó tisztaságát.
Ám a tarka szivárványnak
Aranytálon nyugvó vége,
Szóló szöllő, csengő baraczk
S a tündérkert minden éke,
Képzeletem rostájában
Hitvány ocsú-szemmé vedlett,
Vizsgálaton nyert dicséret
Boldogságos képe mellett.
Hogy szaladtam, hogy rohantam,
Amúgy Isten igazába,
Jó sikernek jó hirével
Édes anyám két karjába!
S ha megcsillant apám szemén
Az örömnek tiszta könyje:
Akkor fürdött az én szivem
Üdvözitő kéj-özönbe!

* * *

Kedves, édes tanitványim!
Mit mondjak én most rólatok?
Vettem észre, hogy rosszabbak
Nálamnál ti sem voltatok.
Az önérzet fölgyult lángja
Lobogott szép szemetekben
Bár remegő agyódásnak
Árnya rémlett nézéstekben.
Elhoztátok bátran, büszkén
Tudásotok kevés kincsét,
S kiraktátok közszemlére,
Hogy mások is megtekintsék,
S mint a gyémánt nem egyforma,
Csiszoltabb egy, mint a másik:
Érték szerint tudásotok
Többfelé biz, csak úgy válik.
Ne zavarjon ám ez kit se!
Alaktalan tömeg néha
Gyökért ereszt, bimbót fakaszt
S pitymallásra kész bokréta . . . .
Szülőitek áldó kezét
Hát nyugodtan csokoljátok:
Jó sikernek tudatával
Vagyok én most büszke rátok!

Domonkos János.

Erdő szélén...

Erdő szélén, folyó partján haladok,
Este van bár — nem látni egy csillagot;
Nem is ez csal szemembül ki könyeket:
„Borus az ég, meggyültek a fellegek!"

Erdő csendje nyugtatólag hatna rám,
Ha a folyó s itt-zúgást nem hallanám;
Tulsó partról furulya szól, keserg . . .
„A viharban menedéket hol lelek?" . . .

Kikergetnék a világból a lelkemet,
Szánúznének életből bus érzetek;
Fájó szivvel tovább megyok csendesen
„Se országom, se világom nincs nekem."

Vissza térek a kis harang szavára,
Álmok szállnak lelkemre, nagy sokára;
Álmaimban tovább sirok, könyezem . . .
„Nagy a világ nincs benne egy kis helyem!" . . .

Mihálik József.

Ne mondd...

Irta: **Bartos Gyula.**

Szeged városában a Tisza partján évekkedő Stefánia kertben vig indulót játszott a helyőrségi zenekar. A Tisza felől kellemes hüvösség áradt szét s a füágy lombos fái egészen beárnyékolták a park kavicsos utját. A hat fülléres ülőhelyeken jobbára tisztes papák és nehéz járásu mamák foglaltak helyet.

A park felső részén a kőpárkányhoz támaszkodva két férfi állt egymás mellett. Unottan néztek maguk elé s csak néha néha váltottak egy-két rövid szót, ha egy csinosabb leány, vagy asszony vonult el előttük.

— Láttad ezt a szőkét?

— Szép!

— Az a barna hogy tetszik?

— Nekem nem tetszik.

— Csodálom!

A magasabb férfi Vécsey Géza hosszu sovány ember elegáns tartással. Helybeli ügyvéd, ki inkább atyai örökéből mint peres ügyeiből él. Harmincz három éves, de annyi idő sem látszik meg nagyon gondozott arczbőrén.

Többnyire mosolygó arcza visszatetsző, gunyos kifejezésü. Keskeny ajka felett kicsiny, szén fekete bajuszát gyakran szokta pödörgetni. Választékos öltözete, nyakkendő csokra e tetszeni vágyó emberre vallanak. A mellette álló férfi egyszerü szürke ruhájában, kissé hanyag viselkedésében, majdnem teljes ellentéte a szomszédjának. A közép termetnél valamivel kisebb széles vállu s aránylag nagy fejjel. Arcza simára borotvált s erősen markirozott. Szabálytalan vonásai nem szembeszökők, mert a szemlélő mindig valamely indulatot, érzést lát rajtuk oly élénken kifejezve, hogy az arcz formájának megfigyelésére nem is gondol. Ha ez a széles csontu férfi erős, átható hangján beszélni kezd, vonásai megelevenednek s ekkor arczán már nem szemet, orrt, szájat látunk, hanem bánatot, örömet, szenvedést, lelkesedést. Ezt az embert Barna Györgynek hivják s egy első rendü szintársulat jellemszinésze. Vécseynél két évvel fiatalabb, de öt évvel látszik idősebbnek. Szemeinek élénk tüze mutatja, hogy arczát nem kéjes gyönyörök, hanem a szinész mindennapi munkája öregitette meg. Átutazóban találkozott dr. Vécsey Géza ügyvéddel, egykori iskolatársával. Nem voltak soha jó barátok, hanem azért szivélyesen üdvözölték egymást. Nem volt sok mondani valójuk s mindegyikük teherképen érezte, hogy a másiknak terhére van. Vécsey kihivta Barnát a Stefániára azzal a gondolattal, hogy a járókelők közt majd csak elszórakoznak valahogy.

Lassan-lassan aláhanyatlott a nap, a setétülő égen szétszórtan meg-megvillant egy-egy csillag fény. Homály ereszkedett mindenre. A zenekar müsorának utolsó számát is eljátszotta s a sétálók elhagyva a parkot elszéledtek a kávéházakba vagy hazatértek nyugalomra. Mikor a feltünő hold befeléritette az utat és ujra előhozta a homályból a fák és bokrok alakjait, a nagy uton már csak két ember beszélgetett, a szinész és az ügyvéd.

Gyönyörü éjszaka volt. Fénynyel volt tele az ég; a hold csábos világában tündérképpé változott a táj. A park körül és fölött fehéres köd lebegett, mi a messzeségben a szem elől elfödte a vizet. A hold sugara megezüstözte a fák lombjait s enyhe szellő zenélt, zizegett az ezüst leveleken,

Az ügyvéd kalandjairól beszélt.

Nyelvét sokszor fogaihoz csettintgette.

A szinész nem hallott azokból a kalandokból semmit; lelkét elbüvölte a természet szépsége; majd visszagondolt multjára s szerette volna ezt a szép mennyboltot, a rezgő csillagokat, a fehér arczu holdat, a fényes vizet együtt nézni s ezt a tiszta, illatos levegőt együtt szivni be azzal, a ki már meghalt.

— Mért nem nősülsz? Kérdezte az ügy-

Lapunk mai számához egész ív melléklet van csatolva.

kástartalékból 40—50 munkásnál kisebb csoport rendszerint át nem engedhető.

A munkások elindításáról a telep felügyelettel megbizott közeg az illetékes főszolgabirót (rendőrkapitányt) a biztonsági intézkedések megtétele végett, valamint a munkaadót távirattilag értesíti.

A járási főszolgabiró (rendőrkapitány) a munkások megérkezéséről *közvetlenül* a miniszterhez táviratí jelentést tesz.

4. A munkások munkabére a telepről való elindulás napjától számitva, a munkásoknak a munka befejeztével lakhelyükre való megérkezésükig ter jedő időtartamra fizetendő meg a munkaadó által, a szállitási költségekről s a munkabérről a telep vezetője által kiállitott s a munkaadónak megküldött számla alapján.

Ha a munkaadó a munkásokat a munka bevégezte előtt a miniszter által elfogadott ok nélkül rendelkezésre bocsájtja, az esetben a munkaadó a szállitási költségeken felül a munkások három, illetőleg öt heti munkabérét köteles a földmüvelési tárczának megfizetni.

A munkaadó a munkásokat a megérkezésétől kezdve a munkások lakhelyére való érkezésig köteles teljes élelmezéssel ellátni. A munkások élelme ugy, oly módon és mennyiségben szolgáltatandó ki, mint a hogyan az állami ménesbirtokra szerződtetett munkások élelme kiszolgáltatik.

E szerint a munkások páronkint kapnak minden napra akár ünnep, akár hevető, vagy helyben beteg napokra 0.5 kg. buzalisztet (főzőliszt) 1.00 kg. árpalisztet, 1.00 kg. rozslisztet, 0.24 kg. hüvelyest, 0.06 sót és zsirválttság fejében 3.5 krt naponkint; továbbá egy hétre: páronkint 1.12 kg. hust, ezenkivül kapnak még, de csakis munkanapokra, az aratók (kaszás) 0.3, a kötözők pedig 0.2 liter pálinkát.

Végül az élelmezéshez szükséges tüzelő anyagot s egész napra a helyszinére szállitva egészséges friss ivóvizet.

A hüvelyes esetleg burgonyával helyettesitheto és pedig 0.24 kg. hüvelyes helyett 2.40 kg. burgonya adandó ki. Az árpa-és rozs liszt pedig buzalisztte l váltható meg, mely esetben 1.00 kg. árpaliszt és 1.00 kg. rozsliszt helyett összesen 1 és ½ kg. buzalisztadandó.

A pálinka a munkás kivánságára készpénzzel megváltandó.

5. A tartalékmunkások a folyó hó 23-tól számitott három hétre, azzal, hogy felhivásra még további két hétig kötelesek dolgozni, a következő napi munkabérek mellett fogadtattak fel:

arató férfi legkevesebb 80 krtól legfeljebb 1 frt 20 krig;

marokverő legkevesebb 50 krtól legfeljebb 80 krig, vasár- és ünnepnapokra, valamint betegnapokra napszám nem fizettetik.

A munkaadó a telepről való elindulás napjától a munkások haza érkezési terjedő idére ugyanoly öszegü napszámbért tartozik a földmüvelési tárcza javára megtéríteni, mint a mily öszegü munkabér a részére átengedett tartalékmunkáscsoport javára a felfogadási feltételek szerint ezen időre jár.

Azt, hogy mely telepről s mily napszám mellett fogadott munkáscsoport adassék részére át, a munkaadó meg nem szabhatja. A munkásokat lehetőleg a munkandó birtokához legközelebb eső telepről fogja a miniszter a csoportok sorrendjében átengedni.

6. *A munkások lakhelyére való visszaszállításáról a munka bevégeztével a munkaadó költségére azon telep vezetője gondoskodik, a mely telepről a munkások átadattak.* E végből köteles a munkaadó a munka bevégezte előtt legalább három nappal a telep igazgatóságát értesiteni, hogy a munkások mely napon lesznek elszállithatók.

Bárha a fentiekben foglaltak e részben kételyt nem hagynak fenn, nehogy a miniszter elhatározásának esetleges félreértése által egyesek önmaguknak kárt okozzanak, a miniszter ismételten kijelenti, hogy azon munkaadók részére, akik aratómunkásokat nem szerződtettek, aratókról múltányos és a szomszéd birtokosok által elfogadott feltételek mellett nem gondoskodtak, a munkástartalék telepekről munkaerőt átengedni nem szándékozik, ha azonban a munkandó önhibáján kivül maradt arató munkások nélkül, — amennyiben a vármegyei hatóságok és a gazdasági egylet közvetitésével a törvényhatóság terü'etén nem szerezhet munkásokat, — az esetben a minisztérium munkásügyi osztályához (VI/4) intézett szó- vagy levélbeli kérdésére hajandó tájékoztatni a felől, hogy mely községben vannak olyan helyben alkalmazást nem találó munkások, a kik idegen helyre is elszerződtethetők volnának.

— —

Gallacz János jubileuma.

Gallacz János kir. és müszaki tanácsos, az országos vizépitészet kerületi felügyelőjének a Körös Berettyó-völgyi vizszabályozó és ármentesitő társulatok körében töltött állami szolgálata 25 éves működését — mint lapunkban jeleztük — vasárnap, folyó hó 19-én ünnepelte a Körös Berettyó völgyében levő tizenkét vizszabályozó és ármentesitő társulat és ezeknek tisztviselői.

Gallacz János kir. és müszaki tanácsos, születt 1849-ben, tanulmányainak befejeztével 1872-ben kezdette meg mérnöki gyakorlatát az ország egyik legkomplikáltabb folyó rendszere a Körösök szabályozási munkálatainál.

Az 1873-ik évben mint kir. segédmérnök állami szolgálatba lépvén, 1879 ben kir. mérnökké léptetettetett elő s megbizatott a fentebb érintett szabályozási munkálatokat tervező és intéző gyakl m. kir. folyammérnöki hivatal vezetésével, melynek 10 évén át főnöke volt. 1885-ik évben kir. és 1889-ben miniszteri főmérnökké és kerületi felügyelővé, 1890-ben pedig müszaki tanácsossá nevezteteti ki.

A szabályozás, az ármentesités és az árvédekezés terén szerzett érdemeinek elismeréseül 1881-ben a koronás arany érdemkeresztet kapta, majd pedig 1897-ben kir. tanácsossá neveztetett ki és e mellett tisztviselő társainak és az ármentesitő társulatokat alkotó érdekeltségnek osztatlan tiszteletét, szeretetét és becsülését vivta ki.

A Körös-Berettyó völgy folyóinak szabályozásáról irt monographiájának megirásával az irodalom terén is szerzett érdemeket, mely mű megirása és kiadása után legfelsőbb királyi elismerésben része sült, és müve az országos kiállitáson a nagyérmet és az ezzel járó diszoklevelet kapta.

Gallacz János kir. tanácsos működése tehát szoros összefüggésben van a Körös-Berettyó völgyben levő vizszabályozó és ármentesitő társulatok fejlődésével és életével, mert nemcsak hivatott kormányhatósági ellenőre volt e társulatoknak, hanem azok fejlődésének minden mozzanatában tevékeny részt vett, nemcsak hivatalosan nézte a társulatok előhaladását és erősbödését, hanem ezen előhaladását és izmosodását a társulatoknak az ő alapos müszaki ismereteivel, az ő lankadatlan szorgalmával, általában ismert jóindulatával. kitünő tapintatával hathatósan támogatta és elősegitette. Tudásával, ambitiójával és jóakaratu, odaadó működésével a kerületében levő összes társulatokat annyira meghódította magának, hogy ezek körében a legnagyobb népszerüségnek örvend, de egyuttal az osztatlan bizalmat, az általános tiszteletet és a kitüntető szeretetet is megnyerte és ezeket huszonöt évi működése alatt változatlanul meg is tartotta, amivel hasonló szolgálatban levő kevés kartársa dicsekedhet.

A 25 éves államszolgálati időt örömmel ragadták meg a Körös-Berettyó völgyi vizszabályozó és ármentesitő társulatok és az ezek szolgálatában levő tisztviselők arra, hogy kerületi felügyelőjük iránt táplált tiszteletüknek és hálájuknak ünnepi ováczióban adjanak nyilt kifejezést.

A földmivelésügyi miniszter sem mulasztotta el, hogy a vizügy körül kiváló érdemeket szerzett derék tisztviselő iránti érzületét nyilvánitsa, a következő meleghangu sorokban:

Nagyságos

Gallacz János kir. és müszaki tanácsos urnak

Budapest.

4289. eln. szám.

Azon alkalomból, hogy Nagyságod ez idén töltötte be államszolgálatának 25-ik esztendőjét, indittatva érzem magam, hogy közhasznu működéséről különösen is megemlékezem. Nagyságodnak buzgó tevékenysége, melyet a Körösök egységes szabályozása és a Körös-völgyi társulatok fejlesztése körül, előbb mint a gyulai folyammérnöki hivatal főnöke, utóbb mint vizépitészeti kerületi felügyelő, évek során át kifejtett. méltán megérdemli meleg elismerésemet. melyet Nagyságodnak őszinte jóindulattal annyival inkább kifejezésre juttatni kivánok, hogy ez a jövőre nézve is buzditásra szolgálion.

Kelt Budapesten, 1898. évi április hó 29-én.

Darányi s. k.

A vizszabályozó és ármentesitő társulatok mindegyike választmányi és közgyülési határozatokban örökitette meg ezen ünnepélyes alkalmat, sőt egynémely társulat diszesen kiállitott emlékirattal tüntette ki ünnepeltet; a jubileumi ünneplésre pedig, a melyet *Pekanovits* Imre Sebes-Körös társulati igazgató főmérnök kezdeményezésére és vezetése mellett a társulatok összes tisztviselői rendeztek, mindegyik társulat képviseltette magát Gyula város tanácsa meleghangu üdvözletben tolmácsolta Gallacz János kiváló polgára iránt érzett rokonszenvét és nagyrabecsülését.

A jubileumi ünnep folyó hó 19-én Budapesten tartatott meg a földmivelési miniszterium egyik termében, a hová az összes társulatok és ezek tisztviselőinek kiküldöttei nagy számban össze sereglettek.

Az ünnepi szónoklatot *Fekete* Márton királyi tanácsos, a Körös Tisza-Maros társulat igazgatója tartotta, a mely szónoklatban igen szépen fejtegette az ármentesités nagy munkájának horderejét és nagyságát, kiemelvén azt, hogy ezen nagy nemzeti münek létesitésében, fejlesztésében, különösen a Körös-Berettyó völgyi társulatoknál jelentékeny rész jutott az ünnepeltnek, ki feladatának és tudományának magaslatán állva, mindig meg tudta találni azt az utat és módot, a mely a legnehezebb feladatokat is kedvező és üdvös megoldáshoz sikeresen vezette.

Szép beszéde a következő volt:

Nagyságos királyi és müszaki tanácsos ur!

Igen tisztelt barátom!

A Körös és Berettyó völgyében szervezett ármentesitő érdekeltségek, illetve azok tisztviselőinek képviseletében jelentünk ma meg nagyságod előtt, hogy állami szolgálatának 25-ik évfordulója alkalmából szivenik egész melegségével üdvözöljük.

Magyarország közgazdaságának történetében korszakot alkot azon fél évszázad, mely a Tisza és mellékfolyói szabályozásának foganatba vétele óta eltelt.

Aránylag ily rövid idő alatt a világnak talán egy nemzete sem tud a vizépitészet terén oly nagy munkateljesitményt felmutatni, mint a mekkora ezen fél évszázad alatt Magyarországon végrehajtva lett.

És hogy ezen munka a rövid idő daczára sem visoli magán az elhamarkodottság jellegét; annak elég tanubizonyságát szolgáltatja azon általános elismerés, a melyre hazánk vizépitészete és annak alkotásai a müvelt nemzetek részéről mái tatva vannak.

Nem nekünk kell már a külföldre mennünk, hogy e részbeni tanulmányainkhoz anyagot gyüjtsünk, hanem a müvelt külföld a nyugatnak hatalmas kultur nemzetei, illetve azoknak szakemberei jönnek el hozzánk, hogy alkotásainkból, azoknak elrendezéséből és vizügyeink intézésének szervezetéből hasznos tanulságokat meritsenek.

Elődeink, a nagy Széchenyi és Vásárhelyi uttörő munkássága nyomán, csak főbb körvonalaiban jelölték ki az óriási munkafeladatot; a nagy mü programmjának és részletes terveinek kidolgozása, a végrehajtás módozatainak a legapróbb részletekig való átgondolása és maga a nagy munka végrehajtása, a jelen nemzedék feladatát képezje és képezi.

A magyar vizépitészeti mérnöki kar, a melynek egyik kiváló képviselőjét van szerencsénk nagyságodban tisztelhetni, felemelt fővel és nyugodt öntudattal tekinthet vissza az elmult fél évszázad korszakos alkotásaira és ezen alkotásokból bőven fakadt nemzetgazdasági erőforrásokra.

A nagy munkából kiváló osztályrész jutott ki nagyságodnak, a ki azon szerencsés helyzetben volt, hogy a Tisza legjelentékenyebb mellékfolyóinak: a Körösöknek és a Berettyónak szabályozását volt hivatva nemcsak a legnagyobb részben megtervezni, de az egységes szabályozás végrehajtásából is az oroszlánrészt kivenni.

Azon a fényes lapon, a melyet közgazdaságunk jelen évszázadbeli történetében a vizszabályozások ügye betölt: Nagyságod neve kitörölhetlenül lesz beirva a Körösök egységes szabályozásának tervezése, végrehajtása, azon szabályozás történetének megirása és általában a hazai vizügyek sikeres szolgálata révén.

Jól esik erről megemlékeznünk most, midőn nagyságod állami szolgálatának 25 ik évfordulóját ünnepli; azon 25 évét. a mely hazai vizszabályozásunk végrehajtása történetének majdnem a fele idejét foglalja magában; valamint lélekemelő tudni e pillanatban ártgondolni, hogy mi is, a kik nagyságod állami negyedszázados szolgálatát megünnepelni gyülünk egybe, némi csekély részben oszt ráfolyosi és közvetlen részesei voltunk a nagyságod czéltudatos vezetése alatt foganatositott nagy munkának. Ha többet nem is, de legalább annyit elmondhatunk, hogy: in magnis et voluisse sat est.

Mindezen tényeket lelki szeminkkel áttekinteni és nagyságodnak a hiven és sok tudással végzett munka iránti legbensőbb elismerésünket kifejezni gyültünk össze ma e helyen. — És hogy ennek némi látható emléke is maradjon fenn közöttünk: fogadja nagyságod szivesen eme csekély értékü, de annál melegebb érzelemmel átadott emléktárgyakat.

Ezen emléktárgyak átadásával egyidejüleg fogadja nagyságod ugy a magunk, mint az általunk képviselt társulatok részéről kifejezett legforróbb köszönetünket azon bölcs vezérletért, kitartó munkásságért, azon hálásan elismert támogatásáért és igen sok alkalommal tapasztalt tapintatos eljárásért, mindenek felett pedig azon barátságos érzületért, amelyet irányunkban és társulatainak irányában mindenkor tanusitni szives volt.

Adja Isten! hogy a kiváló szakértelemmel és mindenkor hiven teljesitett nagy munka áldásos eredményeiben nagyságod meg igen sokát találhassa legbensőbb örömét és megelégedettségét; és hogy azon általános elismerés, melynek ma csak igen csekély részét vagyunk képesek ezen szük körben kifejezésre juttatni nagyságod irányában soha és semmi körülmények között csorbulást ne szenvedhessen.

Végül engedje meg nagyságod, hogy ugy magunkat, mint az általunk képviselt társulati érdekeltségeket és azoknak tisztviselőit. nagyrabecsült jóindulatába, támogatásába és — a mi mindezeknél is becsesebb — szives barátságába továbbra is ajánthassuk. (Megujló éljenzés.)

Gallacz János meghatottságtól megindult hangon a következő szép, meleg, szivből fakadó szavakban köszönte meg azt a kitüntetést, amelyben őt az ármentesitő társulatok és ezek tisztviselői oly nagy mértékben részesitették:

Igen tisztelt Uraim!

Első szavam a köszönet szava, azért az üdvözlésért, melyet önök, mint a Körösök-Berettyó völgye ármentesitő érdekeltségének, a nagy kulturális missziót teljesitő ármentesitő társulatok képviseletében és ezen társulatok igen tisztelt tisztviselői nevében kegyesek voltak kifejezésre juttatni azon alkalomból, hogy a vizszabályozás terén állami tisztviselői functiómat egy negyedszázadon át teljesitem. Kötelességeim hü teljesitésére megesküdtem 25 évvel ezelőtt, ezen eskümet megtartottam és meg fogom tartani ezentul is, mert a magyar ember esküjének él vagy hal, da azt meg nem szegi.

Ezen 25 év alatt a Körös-Berettyó völgyében végrehajtott szabályozási és ármentesitési munkálatok valóban korszakot alkotó jelleggel birnak, mert sikerült a rendezetlen vizügyi viszonyokat, melyek mellett a Körös-Berettyó völgyének mezőgazdasági és egyéb kulturális fejlődése lehetetlen volt, oly keretben rendezni, az árvizek által sujtott vidéket oly mérvben megvédelmezni, hogy a mintegy 900,000 holdra kiterjedő és árterek, melyeken a vizek hullámai egymásnak találkozót adtak, termő képessé váltak, a lakosság édes otthona, a társadalom és kulturális intézmények központja biztositva lettek. Nem kell többé remegni a gazdának, ezen államfenntartó elemnek, az anyaföldbe vetett reményeinek megsemmisüléséért, nem kell többé remegni a családapának, hogy övéinek alkotott otthona, hajléka, a romboló ár martalékává lesz.

Ezen veszélyek — uraim — az ármentesitő társulatok, az állam, a törvényhozás együttes működése folytán ma már megszüntnek tekinthetők, és remélem, hogy csakis a történelemé lesznek.

Hála mindezen faktorok összhangos együtt működésének, melyben mint legnagyobb tényező az ármentesitő társulatok egységes működése szerepel, ma már odáig jutottunk, hogy a folyamok vizeit nem tekintjük többé romboló ellenségeinknek, hanem áldást hozó szövetségeseinknek, melyeknek segélyével a meghódított vidéken a kulturának nagyobb lendületet adhatunk.

Örülök uraim és szerencsének érzem magamat, hogy a Körösök és Berettyó vizei rendezésének egyik szerény, de önökkel együtt cselekvő munkása lehettem, és alkalmam van mai napon ugy önöknek, mint az ármentesités egész érdekeltségének megköszönni azon rokonszenvet, melyek eddigi közpájlyámon részese voltam, mely rokonszenv a mai napon oly impozánsan nyilvánul. Ezen rokonszenvet és bizalmat meghálálni és magamat arra érdemessé tenni, lesz törekvésem ezentul is. (Lelkes éljenzés.)

Ezen inkább családi, mint nyilvános jellegü ünnepély a Hungária szálloda egyik disztermében nyert folytatást, a mennyiben az ünneplő ármentesitő társulati tisztviselők, az ünnepelt tiszteletére fényes bankettet rendeztek, a melyen az első felköszöntőt az ünnepelte *Pekanovits* Imre Sebes-

---

védtől, hogy saját bántó gondjaitól megszabaduljon.

— Mert nincs jó parthie, válaszolt Vécsey azzal a gunyos mosolylyal, mely arczát oly ellenszenvessé tette,

— Hát te miért nem nősülsz?

— Én? Én nem találok leányt!

— Hogyan?

— Nem találok olyan lányt, aki magamért szeretne. Tudom csunya vagyok, a festék, játék megviselte az arczom. A mai leányok a férfit külseje után szeretik meg. Engem a közönség meg tapssal, babérral fogad s igy akadna leány, a ki külsőm daczára is elfogadna férjének, de nekem szerelem kell, olyan leány, ki ha lepiszszegnének és szeméttel dobálnának, akkor is átölelne, letörölné a szennyet arczomról és csak olyan szerelemmel csókolná meg azt a helyet, mintha virág hullott volna oda.

— Nagyon tudnék szeretni — szólt Barna s markirozott arcza felmagasztosult s oly kifejezést nyert, hogy akár Rómeót is eljátszhatta volna vele.

Birni szeretnék egy leányt nem a kalapja cziczomájában, ruhája szabásában, hanem abban, a mi a testéhez, lelkéhez egészen hozzá tartozik. Birni szeretném egész lényét, a szemét és annak tekintetét, könyeit és mosolyát, az ajkát s annak édes beszédét és forró csókjait, a karját és annak ölelését. Birni szeretném a lelkét örömeivel és bánatával együtt. Egyedül szeretnék helyet foglalni emlékeiben, ábrándjaiban, reményeiben. Birni szeretném ugy, hogy ne csak eskü és világi törvény kösse hozzám, hanem a maga kivánsága, hő vonzalma és hü szerelme is. Szeretném, ha ugy szeretne, hogy egyetlen szavamra velem jönne a világ másik végére is, mint a hogy én elmennék vele, akár a más világra . . . Ilyen nőt nem találok én soha . . soha!

— Lásd én nam kivánok ennyit — szakitotta félbe Vécsey — engem hatvanezer forint hozomány tökéletesen kielégitene..

Barna nem sokat törődött ezzel a közbeszóllással, csak beszélt . . . beszélt . . . Tele volt a szive s ha egy napszámos paraszt állt volna az ügyvéd helyén, az előtt is ép ily hévvel szól vágyairól.

— Ha élne? . . , Folytatta tovább s felnézett az égre, mintha a csillagok között látna valakit. A hold ép arczára szórta fényét s a színész nagy, szürke szemei könyben usztak.

— Ha élne . . . ha élne! , . . Mormolt lassan mintha imádkoznék. Nagyon szerettük egymást. Édes kis arczát tele csókoltam s ő is hányszor ölelte kebléhez az én csunya fejemet? Sokszor elnéztük ezt a nagy vizet, hallgattuk csobogását. Néha csolnakba ültünk . . . én kivágtam egészen a közepére. Mennyire félt ilyenkor, hogyan simult hozzám s milyen bizalommal, szerelemmel nézett fel reám szép szemeivel . . .

— Édes kis bárányom, édes kis Mariskám!

— Mariska? . . . Mariska? . . . szólt közbe az ügyvéd.

— Á! Nem az öreg Teri leánya volt a kicsi? Itt laktak a Tisza parton!

— Hát te ismerted? Honnan? Tán jártál hozzájuk.

— Nem!

— Hát? . . .

Barna György sováran leste a szót Vécsey ajkán. Azt remélte, hogy valami ujat, kedveset fog hallani a régi az örök ideáról.

Vécsey leverte szivarjáról a hamut s egész nyugalommal csak ennyit felelt.

— Ő járt én hozzám!

— Hogyan? Nyögte Barna s összeszoritott öklével ütni akart, de amint az ügyvéd nyugodt, kissé ostoba arczába nézett, már hitt neki s dagadó nyelvvel csak ennyit hebegett:

— *Ne mondd!*

S mialatt az ügyvéd tovább szivarozott, a színész üresen bámult maga elé:

Máskor kifejezésteljes vonásai most nem fejeztek ki semmit. Meredt szeme, széles orra, tátott nagy szája s benne vastag nyelve a hold világában rut, borzasztóan rut volt! . . .

Melléklet a "Békés" 1898. 26-ik számához.

Körös társulati igazgató-főmérnök mondotta, a melyben azt fejtegette, hogy a műszaki tudomány a legpositivabb tudomány ugyan, de azért ezen tudománynak is vannak eszményei és van idealismusa, hogy e tudomány is képes a honszeretet lángját meggyujtani, mert hisz' a magyar hazának műszaki kara ép' oly lelkesedéssel, mint bármely más osztály — tüzte ki legmagasabb, legnemesebb czéljául azt, hogy édes hazánkat még nagyobbá, még boldogabbá tegye.

Nagy nemzeti műnek tekinti szónok az ország ármentesitési művét is, a melyhez hasonló a kontinensen sem található, a melynek szolgálatában az ünnepelt 25 éven át melegen, lelkesedéssel, ambizióval és önfoláldozással ápolta tudományát, a melyben mindig megtalálta az eszményt, az idealismust.

Fekete Márton szép felköszöntőben emelt poharat a földmivelési miniszterre.

Gallacz János meghatottan mondott köszönetet a személyét kitüntető ováczióért s lendületes válaszban éltette tisztviselő társait.

Mikor még technikus koromban a mathézist tanultam, — ugy szólt — a tankönyvnek egy jeligéje volt, melyet mostan mintegy 30 év multán sem felejtettem el. Ezen jelige a német nagy filozófus Kantnak egy mondatu volt és magyar forditásban ekként hangzik:

„Mindig törekedj az egészhez, és ha nem tudsz egy magad egy egészet képezni, mint szolgálattevő tag, egy egészhez csatlakozz!"

Ezen jelige szemem előtt lebegett egész közpályámon át és késztetett arra, hogy szolgálattevő tagja legyek ama egésznek, melyet hazánkban azon tényezők alkotnak, melyek a vizek szabályozásában a völgyek ármentesitésében egymást támogatva és kiegészitve közreműködnek.

Én, mint ezen „egésznek" egyik szerény tagja, ki eddigi pályámon csak azon vezérelvet ismertem, melyet ezen egyetlen szó: *munka*, kifejez, — emelem poharamat munkatársaimra, a társulatok tisztviselői karára, kivánván, hogy az ő buzgó, önzetlen működésük társulataik jóléttének emelésére szolgáljon! Éljenek!

Piró Pál a bankelten résztvett miniszteri tanácsosokat éltette.

Több más sikerült pohárköszöntő után a szép jubileumi ünepély lelkes hangulat mellett nyert méltó befejezést.

A cselédügy rendezése.

Endrődy Géza rendőrkapitány a cselédügy rendezése ügyében a következő előterjesztést tette a városi tanácshoz:

Tekintetes városi tanács!

A cselédügyben való biráskodás megkönnyitése s ez által ugy a szolgálatot adó, valamint a cseléd érdekében, de főleg azon oknál fogva, hogy a rendőrségnek Gyula város területén tartózkodó összes idegen egyénekről lehetőleg pontos tudomása legyen s ez által a közbiztonsági és egyéb közszolgálati ügyek hátrányt ne szenvedjenek, mulhatlanul szükséges a rendőrségnél cselédnyilvántartást vezetni.

A jelenlegi állapotok mellett megtörténhetik ugyanis, hogy egy idegenből jött s védkötelezettségének teljesitése, avagy valamely büntetendő cselekmény elkerülése miatt, hatóságilag keresett egyén éveken át szolgál Gyula város területén mint cseléd a nélkül, hogy a rendőrségnek arról tudomása lenne s az ezen irányban hozzá érkező hivatalos megkereséseknek eleget tehetne.

Ezen körülmény pedig oly nagyjelentőségű a közbiztonságra és közrendre nézve, hogy azzal a város érdekében komolyan foglalkoznunk kell.

A cselédnyilvántartás ma már Gyulánál sokkal kisebb városokban, sőt a legtöbb nagyközségben szabályrendeletileg van szervezve. Alkalmam volt a cselédügyet bővebben tanulmányozni és számos, ide vonatkozó szabályrendeletet egymással összehasonlitani; az ez irányban szerzett tapasztalataim alapján van szerencsém a következő szabályrendelet-tervezetet előterjeszteni, — tisztelettel kérve annak elfogadását s a képviselőtestületi közgyülés elé leendő terjesztését.

Endrődy Géza,
rendőrkapitány.

Maga a szabályrendeleti javaslat, amelyet a jogügyi szakosztály már letárgyalt és amely a legközelebbi képviseleti közgyülés elé fog terjesztetni, a következő:

Szabályrendelet-tervezet

Gyula r. t. városban a házi- és gazdasági cselédek nyilvántartásáról.

1. §.

A Gyula r. t. város belterületén szolgálatba lépő minden házi cseléd, legyen az akár helybeli, akár idegen illetőségű, köteles a beszegődés napjától számitott 48 óra alatt, a külterületen levő és gazdasági cseléd pedig 8 nap alatt a rendőrkapitányi hivatalban, nyilvántartásba vétel végett jelentkezni.

Ugyanekkor tartozik a cseléd a rendőrkapitánysságnál cselédkönyvét fölmutatni. A cseléd-könyvbe ez alkalommal a felfogadó gazda által már bevezetve kell lenni a szolgálatba lépés nap jának, a szolgálat minőségének és a kialkudott évi, vagy havi bérösszegnek.

2. §.

A szolgálatból kilépő és a szolgálatkeresés végett vidékről a város területére jövő minden cseléd köteles a kilépéstől, illetve a város területére való megérkezéstől számitott 24 óra alatt a rendőrkapitányi hivatalban jelentkezni.

Az ily cselédnek a rendőrkapitány 14 nap tartózkodási engedélyt ad, mely idő alatt köteles ujból szolgálatba lépni; amennyiben pedig ez idő alatt se lépne szolgálatba, ha idegen illetőségű, a rendőrség által illetőségi helyére utasitandó, ha pedig belybeli, részére még ujabb 14 napi idő engedélyezhető, és ha ezen idő leteltével se lépne szolgálatba, a cselédkönyv tőle bevonandó s ujból való szolgálatba lépése esetén tartozik uj cseléd-könyvet váltani.

3 §.

A Gyula város bel- és külterületén jelenleg alkalmazásban levő házi- és gazdasági cselédek kötelesek ezen szabályrendelet életbe léptétől számitott 30 nap alatt, cselédkönyvük felmutatása mellett, a rendőrkapitányi hivatalban, nyilvántartásba vétel végett, jelentkezni.

4. §.

Tekintettel a cseléd nyilvántartásból előálló jelentékeny munkaszaporulatra, mely a rendőrkapitányi hivatalnál e gy uj irodai alkalmazottnak rendszeresitését fogja szükségossé tenni: a beiratás alkalmával, beiratási dij czimén, a hónapszámra szegődött férfi- és nőcseléd által egy hónapra eső fizetésének 5% ka a városi közpénztárba befizetendő és pedig mindannyiszor, a hányszor a cseléd gazdát cserél.

Éves cselédek, évi bérüknek — beleértve a természetben nyeredő járulékokat is — 1%-át fizetik jelentkezési dij czimén a városi közpénztárba és pedig ők is annyiszor, amennyiszer gazdát cserélnek.

5. §.

A rendőrkapitányság, amennyiben szükséges, köteles a jelentkező cselédet a beiratás előtt utasitani, hogy a 4-ik §-ban megszabott illetéket a városi közpénztárba fizesse be.

A pénztárnok köteles a jelentkező cselédnek a befizetett összegről nyugtát adni s a nyilvántartásba vétel a rendőrkapitányi hivatal által, csak ezen nyugta alapján eszközölhető.

6. §.

A városi közpénztár, ugy a beiratási dijak, valamint a 9. §-ban emlitetett büntetéspénzekről, a fizető nevének megjelölése mellett, külön naplót vezet és az ily módon befolyt összegekről a tanács elé havonkint sommás kimutatást terjeszt.

7. §.

Ugy a befolyandó beiratási dijak, valamint a büntetéspénzek, a cseléd nyilvántartásból származó költségek fedezéséül, a városi közpénztár javára esnek.

8 §.

Ezen szabályrendelet 1. és 3. §-ában foglalt rendelkezések pontos betartásáért ugy a cseléd, valamint a gazda egyaránt felelősek. A 2. §-ban elrendelt jelentkezés elmulasztásáért pedig az illető cseléd és cselédszerző, vagy szállást adó vonandó felelősségre, a ki a közvetitésért hozzáforduló cselédet ily tartózkodási engedély nélkül elhelyezi, illetőleg a tartózkodási engedélylyel nem biró cselédet szállásra befogadja.

9 §.

Jelen szabályrendelet ellen vétők 1 forinttól 5 forintig — ismétlés esetén 5 forinttól 10 forintig terjedhető pénzbüntetésben marasztalandók el.

Behajthatlanság esetén a pénzbüntetés a cselédnél minden 2 forint után egy napi, más személyeknél minden 5 forint után egy napi elzárásra változtatandó át.

10. §.

Jelen szabályrendelet végrehajtásával a rendőrkapitány és a városi pénztárnok bizatnak meg.

Tanügy.

Iskolai zárvizsgák. A tanügyi férfiak körében erősen tartja magát az a vélemény, hogy a zárvizsgálatok nem nyujtanak áttekintést a kellő eredmény biztos megitélésére nézve, sőt vannak, akik a vizsgálatoknak határozott ellenségei. Nagyon sajnáljuk, hogy mi — mint általában a laikusok — ezen koncertbe dissonáns hangokat vegyitünk és kijelentjük, hogy a zárvizsgálatokért lelkesülünk. Igenis a zárvizsgálat egy tükör, mely kellő kezelés mellett tanár és tanitvány egész évi munkáját elénk tünteti, a tanulót fokozott buzgalomra öntözi, a közönséget pedig megnyugtatja.

A gyulai polgári iskolát illetőleg az általános eredmény kielégitő, az első évekhez képest pedig ugy a tanulók számát mint szorgalmát és előmenetelét illetőleg haladás is észlelhető. Csak két megjegyzésünk van. Egyik az, hogy a magyar nyelv, a szám és mértan a legapróbb részletekben is a tuléigig menő pedanteriával kezeltetik, ami a tankönyv hibája; másik pedig a feletti sajnálatunk, hogy a latin nyelv egyáltalán nem birja a tanulók teljes igyekezetét és szorgalmát maga iránt állandósitani. Ez pedig lényeges dolog, ami addig meg nem változik, mig a latin nyelv egyáltalában minden tanulóra uézve kötelező tárgyul ki nem mondatik, ami természetesen polgári iskolában, ahol a latin nyelv rendkivüli tantárgy, nem lehetséges. A vizsgálatokat a héten tartották meg részben *Jantsovits* Emil iskolaszéki elnök, részben a kiküldött tagok elnöklete alatt *Rezey* Sylviusz kir. tanfelügyelő jelenlétében. Jutalmakat nyertek mint legjobb tanulók: Uhrin Vendel, Körösi Pál, Verner József, Bánhegyi István az iskolaszék által kitüzött 1—1 aranyat, a gyulai polgári kör 50 forintnyi ösztöndijst Hegedüs Sándor, az ujvárosi olvasókör ajándékát 1 aranyat a magyar történetben legjobb előmenetelért Novák Kamill; a Koseuth alapitvány kamataiból beszerzett egy diszmüvet szintén a magyarok történetében legjobb előmenetelért Rosenzveig Imre. A rajzkiállitás különösen magas szinvonalon állott, ennél különbet az országos kiállitason látottak után bátran mondhatjuk, hogy az ország egyetlen hasonló tanodája, sőt a szorosan vett reál iskolák sem produkálhatnak. Legszebb rajzokat készitettek: Gyarmathy János és Török Mihály tanulók. Az ének vizsgán a zene elméletben való jártasságukat igazolták, kevésbé sikerült a király hymnus előadása, de jó volt az Erkel-féle Hymnus, ügyes szavalónak bizonyultak Reisner István és Seibert Pál tanulók.

A belvárosi róm. kath. elemi fiu-iskolában. A vizsgálatok *Grób* Ferencz prépost elnöklete és minden osztálybau igen diszes közönség jelenlétében ejtettek meg. Ezen iskolákról általában csak jót irhatunk, amit benső örömmel és meggyőződéssel teszünk; ide a szülők gyermekeikot teljes bizalommal küldhetik és küldik is. Négy elemi osztály négy tanitó vezetése alatt modern berendezéssel és teljesen felszerelve minden taneszközzel bármely iskolával kiállhatja a versenyt. A hit és erkölcstan nagy szigorusággal tanittatik, de egyáltalán az összes elemi ismeretek. Az általános taneredmény dicséretes.

A belvárosi róm. kath. leány-iskolában tanitó kedves testvér apáczákat egyenkint és összesen feltétlen elismerés illeti. Nemcsak azért, mert tudják a módját, hogy az elméleti ismeretek egész halmazát tanitványaikba beleöntsék, hanem, ami ennél tán még lényegesebb, hogy olyan és annyifele kézi munkákra megtanitják, hogy az embert bámulatra ragadják. Volt egy igen nagy terem, melyben százakra menő mindenféle himzésü asztalterítők, tálczakendők, asztalfutók, poháruráok, törülközők, himzett zsebkendők, azsurozott szegélyzetü asztaldiszek, a stikkelés, horgolás, kötés, göbözés minden fajtajából egész gyüjtemény volt kiállitva. Egész ruhák kalotaszegi himzéssel, házi áldások gyönyörü szinezésben s mindez kiváló finom izlésben és igen jó munkával. Egy pár gyöngyhimzés és kanapépárna pedig valódi müremek volt. A szülők méltán meg lehettek elégedve a kedves testvérek fáradozásával. Az elméleti vizsgálatra visszatérve meg kell jegyeznünk, hogy a földrajz, történet és a természeti tárgyak nagy terjedelemben és kiváló szép sikerrel tanitattak, a duett éneksaámok sikerültek, néhány szavalat pedig valóságos szónoki routinnal adatott elő s szabadkézi rajzaik nagy kon kurrentiát csiuálnak a polgári iskola megfelelő osztályainak. Nagy szolgálatot teez a hitközség a város közönségének, ha a még üresen álló negyedik tágas tanterembe is elhelyez egy uj osztályt és esetleg a 7-ik és 8-ik osztályt is berendezi, amely osztályok hivatva lennének a polgári leányiskola 3. és 4. osztályát helyettesiteni és igy nem kellene leányainknak e czélból Csabára vagy Nagyváradra vizsgálatra járniok.

A Scherer-féle magániskolában csütörtök délelőtt a kisebb, délután a felsőbb osztályok növendékei vizsgáztak szép eredménynyel. Az előadott tananyag még több az előirottnál, a feleletek alapos tudást és készültséget mutatnak. Kézimunkáik igen diszesek és választékosak.

Előfizetési felhivás
a
„Békés"
1898. évi II-ik felére.

Lapunk junius hó végén XXX. évfolyamának első felét töltvén be, tisztelettel felkérjük mindazon olvasóinkat, kiknek előfizetése lejárt, hogy azt mi előbb megujitani sziveskedjenek. A lap programmja, melylyel éveken át sikerült a közönség osztatlan bizalmát megnyerni, jövőben is a régi marad. Békésvármegye s abban a megye székhelye, Gyula városa közigazgatási, társadalmi s közgazdasági érdekeit képviselni, tárgyilagosan, higgadtan, függetlenül, de óvakodva mindennemü személyeskedéstől: ezt az eszmét tüztük zászlónkra e czen eszme szellemében fogunk ezután is működni; összeköttetéseinknél fogva ama kellemes helyzetben voltunk és vagyunk, hogy elvont elméletek fejtegetése helyett kizárólag megyei és községi érdekeink istápolásával foglal kozhatunk és eme törekvésünkben megyénk és városunk kiváló fininak közreműködése támogatja lapunpunkat; a vármegye s Gyula városa közönségétől reméljük az oddigelé is hálásan tapasztalt további szives támogatást. Lapunk előfizetési dija szintén a régi marad és pedig félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 25 kr, mely összeg vidékről *„Békés kiadóhivatalának Gyulán"* czim alatt postautalványnyal küldendő be.

Hirek.

A gyula—barakonyi vasut engedményesei dr. Bene Ödön ügyvéd és Környei Lajos mérnök kérvényt adtak be a vármegyéhez, hogy az általuk tervezett vasut épitési költségeihez a vármegye törzsrészvények ellenében 48,000 forinttal járuljon hozzá. A vármegye közönsége a legközelebbi közgyülésben fog a kérelem felett határozni, és bár — mint többször rámutattunk — a vármegye vasutak segélyezése czimén rendkivül nagy terheket vállalt magára, véleményünk szerint a most kért segély megadásától még sem zárkózhatik el, mert egyrészről a vármegye forgalmi érdekeit tekintve, az eddig tervezett vasutak között a most tervezett legelőnyösebbnek mondható, mert irányitásával egy nagy vidék forgalmát tereli épon a vármegye székhelye és közepe felé, másrészt mert az engedményesek a kért segély összegét nem csigázták fel, hanem a vármegyére háruló előnyökre kérelmüknél nem is hivatkozva csupán a vármegye területére eső vonal hosszusságához mérten kérik a segélyt megállapitani.

A mátra-körösvidéki egyesült vasutak részvénytársasága folyó hó 23-án tartotta Budapesten rendes évi közgyülését *Gerhard* Gusztáv alelnök elnöklete alatt. Békésvármegyéből a közgyülésen dr. *Fábry* Sándor alispán, *Oláh* György megyei főügyész és *Keller* Imre ügyvéd, igazgatósági tagok vettek részt, A közgyülés tárgya volt a mult évi számadások és mérleg felülvizsgálata és megállapitása, melyet elfogadván kimondotta a közgyülés, hogy az üzleti nyereségből mindén egyes elsőbbségi részvény után 3 frt 15 kr. osztalékot fizet a részvényeseknek.

Hol kaphatók arató munkások? A vármegye alispánja összeiratta a vármegye területén azon arató munkások számát, a kik még a nyári mezei munkára el nem szerződtek. E szerint ily munkás van kerek számban számitva az oroszházi járás területén 1000, Endrődön 100, Szarvason 200, Kondoroson 40, Szeghalmon 50, Békésen 100, Mező-Berényben 60, Gyula-Váriban 30 és Füzesgyarmaton 200, összesen tehát mintegy 1800 munkás. Felhivjuk ezen körülményre a munkaadó birtokosok figyelmét azzal, hogy a kiknek még nincsenek aratóik, utbaigazitás végett a járási főszolgabirákhoz forduljanak.

Anyakönyvvezetők kinevezése. A belügyminiszter *Golián* Lajos öcsödi állami anyakönyvvezetőt állásától felmentvén, helyébe *Soós* István jegyző anyakönyvvezetővé és ugyancsak Öcsödre *Harza* Ferencz jegyző anyakönyvvezető helyettessé nevezte ki.

Névmagyarositás. *Sachs* Dávid szeghalmi lakos belügyminiszteri engedélylyel »*Szász*«-ra változtatta át vezetéknevét.

Helyettesités. A vármegye főispánja *Szilágyi* László gyulai járási irnok szabadságidejének tartamára a gyulai főszolgabirói hivatalhoz *Kubik* Gyula szeghalmi h. járási irnokot osztotta be.

A vármegyei központi választmány f. hó 20-án ülést tartott, melyen jelen voltak dr. *Bodoky* Zoltán főjegyző elnöklete alatt Schröder Kornél, dr. Ladics László, Keller Imre, Jantsovits Emil, Oláh György és dr. Daimel Sándor, ez utóbbi ugy is mint választmányi jegyző. A központi választmány az összeiró küldöttségek által a gyomai és oroszházi választó kerületekben 1899. évre egybe állitott választói névjegyzékeket vizsgálta át és azokat több kisebb pótlás foganatositása végett a küldöttségeknek visszadta. A kiegészitett névjegyzékek végleges felülbirálását a választmány julius hó 2-án tartandó ülésében fogja eszközölni.

Megsemmisitett határozat. A czirkveniczai László gyermekotthon javára Békésvármegye még a múlt évben 1000 frtot szavazott meg házi pénztári megtakaritásából, mely határozatot a belügyminiszter jóvá nem hagyta, mert a kijelölt alap más rendeltetésénél fogva jótékony alapitványok tételére fel nem használható. A vármegye legutóbbi közgyüléséből ujból felirat ban kérte határozatának jóváhagyását, azonban a miniszter megmaradt előbbi leirata mellett és igy a vármegye határozata jogerőre nem emelkedett.

Az élővíz-csatorna öntözésre való használata tekintetében, mint megirtuk, a kulturmérnöki hivatal megkezdette az előmunkálatokat. Az előzetes felmérések alapján Csaba község határában az ugynevezett Borjurét mutatkozván legalkalmasabbnak az öntözés berendezésére, a kulturmérnöki hivatal két kiküldötte jelenleg Csabán időzik, hogy az ott mintegy 500 kat. hold területen berendezendő próba öntözés terveit elkészitsék.

A vármegyei közkórházi bizottság. Tegnap délután dr. *Fábry* Sándor alispán elnöklete alatt dr. Bodoky Zoltán, dr. Zöldy János, dr. Berkes Sándor, dr. Kun Pál, Dutkay Béla, Oláh György, dr. Ladics László, Szalczer Nándor, Haviár Lajos, és Berthóty István részvételével ülést tartott, melyben örvendetes tudomásul vették a közgyülésnek az olmegyógyintézet létesitésére vonatkozó határozatát és megtették a határozat végrehajtása czéljából szükséges előzetes intézkedéseket. Igy intézkedtek a kórház udvarán furandó ártézi kut vizjogi engedélyezése és vállalatba adása, a szükséges 12 ápoló apáczának a kórházhoz való átbocsátása, egy épitő bizottság kiküldése és a huszár lovardának az épitkezés megkezdésekor való rendelkezésre bocsátása iránt. A kórház többi osztályainak kibővitése ügyében az előzetes eljárással egy küldöttséget biztak meg, s végül több folyó ügyet intéztek el.

A képviselőtestület folyó hó 21-én tartotta évneyedes rendes közgyűlését *Dutkay* Béla polgármester elnöklete mellett. Első tárgyul az új kir. *törvényszék* és fogház telkéhez való csatolás végett megveendő területrészekre vonatkozó tanács előterjesztés 76 szavazattal 3 szavazattal ellenében elfogadtatott és a bemutatott szerződések jóváhagyattak. Az „*Erzsébet*“ ápoldának egész telkével együtt az épitendő elmegyógyintézet czéljaira leendő átengedése tárgyában hozandó érdemleges határozathozatal i dejül — miután a képviselők határozatképes számban az alkalommal nem jelentek meg, — julius hó 25-ik napja tűzetett ki. A törvényszéki épület mentén készített *csatorna* költségei fedezésére vonatkozó előterjesztés, mely szerint a csatornázás árlejtés után Glatz János vállalkozónak adatott, a felmerült 3700 frt költség a városi konvertálás után fennmaradt és takarékpénztárilag kezelés alatt álló összegből utalványoztatott ki. — A *lovarda* bérletére vonatkozó szerződés felbontása iránti előterjesztés folytán a képviselőtestület a honvédelmi miniszterrel 1888. évi december hó 7-én kötött bérszerződés felbontásához hozzájárul annál is inkább, mert előző határozatával az „Erzsébet“ ápolda összes telkeit az elmegyógyintézet részére átengedte s igy ezen telekhez való tulajdonjogáról már lemondott. A törvényhatósági bizottságnak az *elmegyógyintézet* épitése tárgyában hozott közgyűlési határozata tudomásul vétetett és megbizatott a tanács, miszerint eme határozatot tegye közhirré és a birdetési idő leteltével a vármegyéhez tegyen jelentést. *A csabai földmiccesiskola* segélyezése iránti megkeresésre a képviselőtestület kimondotta, hogy a város oly alappal — melyből ily intézeteket segélyezhetne — nem rendelkezik. A kir. tanfelügyelő átirata *ismétlő földmives iskola* létesitése iránt, — minthogy Gyula városában földmives iskola nincsen, s igy ismétlő földmives iskola létesitésének szüksége sem forog fenn, minthogy pedig a város által felépitett 5 tanyai iskola ismétlő iskolául is szolgál, mely a földmives ismétlő iskolát nagyrészben pótolja — a kivánt iskola felépitése a közgyűlés által nem fogadtatott el. *A Kereczsényi-utcza* ki nyitását a képviselőtestület ezuttal sem határozta el, mert a kisajátitás szerint az érdekolt tulajdonosok a telkükért 7800 frtot kérnek, ezen összeget pedig a város csakis pótadó kivetésével volna képes fedezni. *Gerlein* Reinhardt képviselő kérelmére — az általa 1895 évben a biczerei tanyai iskola czéljára adományozott 100 frtját, miután a város a Biczere helyett Ájtóslavlán épittet iskolát — visszautalványozta. A vármegye törvényhatósági bizottságának az *összeférhetlenségi* szabályrendelet tárgyában hozott határozata dr. Bodoky Zoltán, Oláh György és Lédorer Lajos városi képviselők felszólalásai után megfelelőbeztetni határoztatott el. A város *csatornázási* ügyében leérkezett belügyminiszteri határozat folytán elhatároztatott, hogy a város csatornázása fokozatosan elkészitetik s az arra szükséges 18,000 frt megszavaztatott; megemlitjük, hogy a csatornázási tervek és műszaki leirások Gyulaváros polgármesteri hivatalában julius hó 15-ig közszemlére kitéve vannak, hol is az érdeklődők azt a hivatalos órák alatt megtekinthetik. A vármegyei törvényhatósági bizottságnak a városrészi „*Templom utcza*“ kövezése tárgyában hozott határozata, továbbá a folyó évi május havában megtartott *pénztárvizsgálat* alkalmából felvett jegyzőkönyv és az *Alsó-fehér-körösi* ármentesitő-társulat közgyülésének jegyzőkönyve — tudomásul vétele után a közgyülés d. e. 11 órakor befejez tetett.

A fehér-kereszt egylet vasárnapi népünnepélye csak részben sikerült. A siker részlegességének két oka volt. Az egyik az, hogy a népünnepély programmját csak késön és épen ezért csak fogyatékosan lehetett összeállitani, a másik és fő ok pedig a kedvezőtlen idő, mely sokakat és nemcsak vidékieket, hanem helybelieket is visszatartott a népünnepélytől, a többször ismétlődő zápor háromszor is megzavarta, a hat óra után beállott nagy eső pedig végleg szétoszlatta a közönséget. A *tombolát*, amelyet még a szabadban kezdtek meg, a csarnok nagyterében lehetett csak befejezni. Ennyi viszontagság mellett minden méltányosan gondolkodó embernek el kell ismeranie, hogy a mindezek daczára elért erkölcsi s anyagi siker nemcsak kielégitő, hanem annyira frappáns, hogy teljesen megjutalmazza a népünnepély érdekében tett fáradozásokat. Az érdem oroszlánrésze az elnöknő gróf Almásy Dénesnéé, kinek egyénisége különben már maga biztositéka volt a siker elmaradhatlanságának, de fáradhatlan tevékenységével is hozzájárult, hogy a humanus czélu egylet tőkéje tekintélyesen gyarapodjék. Aktiv érdeklődést tanusitott ugy az ünnepély mint különösen a tombola jegyek elárusitása körül dr. Lukács György főispán, mig az ünnepély rendezés fáradsága dr. báró Drechsel Gyula, dr. Ladics László s Kőhn Dávidé volt, akiknek Diósy Béla, Székely Lajos és Dobay Ferencz segédkezetek. A népünnepélyen pénztárosként Lédorer Lajosné, elárusitókként pedig Hajóssy Mariska s Margit, Dubányi Sára, Braun Olga, Czincziár Ilona, Moldoványi Teréz, Sal Margit, Tóth Erzsi, Reisner Eliz, Somosy Ilonka, Otrok Rózsika, Otrok Mariska, Uferbach Irén, Kalmár Ilona, Kalmár Paulina, Erkel Margit, Lindl Jolán, Bay Gizella és Gallacz Sári szerepeltek. A népünnepély — elfokintve, hogy többször megzavarta a zápor — a lapunk mult heti számában közölt programm szerint folyt le s brutto bevétele 2000 forintot megközelitő. A részletes számadást jövő számunkban, a tombolán kihuzott sorsjegyek jegyzékét lapunk más helyén közöljük, azzal a megjegyzéssel, hogy a nyeremény tárgyak a jövő vasárnapig naponta déli 12 órakor és délután 6—7 óráig a muzeumban átvehetők.

A fehér-kereszt egylet által rendezett tombolajátékhoz tárgyakat küldtek (folytatólagos közlemény) Bodoky Zoltánné egy pár virág-váza, egy kis tintatartó és rózsás csupor. Bodoky Kálmánné egy theásczésze, egy váza és egy kancsó. Özv. Reinhardt Józsefné egy kosár és egy likör servis. Czobel Károlyné egy majolika gyertyatartó és egy bronz hamutartó. Hoffmann Mihályné egy theás-csésze, négy drb kis váza és egy kis tintatartó. Ferenczy Magdolna egy hamutartó és három drb figura. Kovács Lajosné egy majolika tál és egy levéltartó. Braun Mórné 2 üveg pezsgő. Weiszné Braun Ilona 2 drb porczellán szobor. Moldoványi Magdolna egy bronz tintatartó. Schröder Kornélné egy hamutartó, egy üveg kosár, egy gesztenyetartó, egy kötött apróppénz erszény és egy könyv. Popp Alajosné egy márrány tintatartó, egy tálczakendő és egy táska. Takácsy Mari egy doboz diszes levélpapir, pénztartó doboz és egy tojás czukorkával. Takácsy Betti 2 drb csésze, egy porczellán pohár, 2 drb fakanál és egy kis virágtartó porczellánból. Berényi Arminné egy majolika tortaplatur, egy majolika kosár, egy tű-párna, 2 darab fényképtartó és egy majolika hamutartó. Noszlopy Emilné egy tarka katrincza, egy selyem himzett keztyűtartó, 9 darab nippes és egy kis dézsa kaviár Kövér Ella egy himzett selyem diván párna, egy bonboniere, 6 drb nippes, egy varró necessere és egy költeményes könyv. Deutsch Jakabné 3 drb nippes, egy terrakotta aufsatz és egy névjegy-kosárka. Haviár Lajosné egy disz kosár, egy disz tárgy és 1 könyv. Destek Károlyné 2 drb virág váza és egy terrakotta névjegytartó. Özv. Czingulszkyné egy csésze. egy porczellán tojás és egy kis állvány. Szabó Sándorné egy selyem festett zsebkendő tartó, egy himzett czigaretta-tároza, 6 drb kártya pénztartó, 12 drb kis váza, 4 darab pohár és 2 darab virágtartó. Plopu Györgyné 5 drb nippes. Sal nővérek 1 kis buba rekli és fejkötő és egy fejdisz. Günzer Mária k. a. egy gombostű párna. Özv. Balogh Józsefné egy bonbonier, 2 virág váza és egy névjegy kosár. Kohlmann Ferenczné egy fa tálcza és egy pálinkás üveg 3 drb pohárkával. Jantsovits Emilné 2 darab porczellán figura és 2 drb hamutartó. Özv. Dubányi Jánosné 3 darab moccás csésze, egy tintatartó, egy kagyló hamutartó és 6 drb moccás kanál tokban. Özv. Hajossy Ottóné egy állvány, egy diszkönyv, egy bonboniere és egy himzés. Reisner Emánuelné 2 darab levélnehezék, egy gyertyatartó, egy óratartó, egy szivarka készlet és egy jeruzsálemi könyv. Egy névtelen egy kacsló doboz, egy porczellán gyufatartó, egy fehérbőr arczkép ráma és egy bronz tálcza. Fábry Sándorné egy fehér selyem legyező, egy bonbonier czukedlival, egy tintatartó, egy rococo bros, 2 drb könyv és egy koronával terhelt pénztárcza. Gidon nővérek egy szerelem mérleg. Özv. Terényi Lajosné majolika váza. Léderer Lajosné két disz tárgy. Marcsa Benőné egy váza virággal. Szarvassy Arzénné egy munkakosár. Hahinay Pálné egy könyv, egy doboz és két levélnyomó.

Elütötte a vonat. *Kovács* Gábor 52 éves, református vallásu, gyulai illetőségü, a magyar államvasutaknál a sarkadi határban levő 33. számu őrháznál alkalmazva volt állandó éjjeli őr, folyó hó 24-én este a 10 órai vonatot akarván elereszteni, oly közel állott az előtte elrobogó vonathoz, hogy az által elütötetvén halva maradt a vasut testen; az őrházban aludt fia csak reggel 4 órakor találta meg atyjának holt tetemét, azt azonnal Gyulára szállitotta és az itteni állomás főnökségnek az esetről jelentést tett. A megejtett orvosrendőri boncolás megállapitotta, hogy nevezettnek halálát három jobb oldali eltörött bordájának a tüdőn való áthatolása s ennek következtében belső elvérzés okozta.

Talált pénz. A napokban Gyulán egy darab 10 forintos bankjegy találtatott; igazolt tulajdonosa jelentkezzék a rendőrségnél.

Színészet másodszor. Ama körülmény, hogy az aradi szintársulat mindössze tizenöt előadást tartott Gyulán, arra ösztönözte a körünkben két éven át működött és Gyulán mindkét izben jó emléket hagyott Halmay Imre szinigazgatót, hogy Lusczkayék után is szerencsét próbáljon és miután a helyhatósági engedélyt megnyerte, Szalontaról már a hét folyamán áthozza társulatát Gyulára. Tekintettel arra, hogy Halmay szelvénybérletet ád és hogy neki is sok lejátszatlan uj darabja van, nemcsak kivánatosnak, hanem lehetőségesnek is tartjuk, hogy számitása be fog válni. Részünkről mindenesetre ajánljuk a közönség jóakaratu pártfogásába. Az előleges szinházi jelentés a következő: *Előleges szinházi jelentés.* Van szerencsém mély tisztelettel értesiteni Gyula város n. é. müpártoló közönségét, miszerint jól szervezett dráma-, vigjáték-, népszinmű és operette társulatommal, saját zenekarommal f. évi julius hó elején a városba megérkezem s előadásaim sorozatát a Gondöcs-népkerti pavillonban megkezdem. Társulatom névsora a következő: Ügyvezetőség: Halmay Imre, igazgató-művezető; operette- és népszinmű-rendező. Déri Béla, drámai rendező. Miklóssy Gyula, titkár. Halmay István, pénztáros és jegykezelő. Szereplő-személyzet: Nők: Halmayné Emma, operette- és népszinmű-énekesnő Lévay Sárika, operette- és népszinmű-énekesnő; Juhászné Pajor Ágnes, operette-énekesnő és vigjátékunya; Tuboly Klemontin, drámai- és vigjátékszende; Tordai Béláné, naiva és énekesnő; Szepesi Paula, társalgási anyaszinésznő; Tóth Erzsi, Ujvári Rózsi, karénekesnők és táncosnők. V. Serfőzi Ida, Déry Béláné, T. Bauer Mari, Gáspár Etel, kardalosnők és segédszinésznők. Férfiak: Halmay Imre, társalgási jellem; Juhász Sándor, népszinmű- és operette-bariton; Déri Béla, szerelmes, bonvivant, Torday Béla, tenorista, szerelmes; Tisztay Miksa, operette-buffo, komikus; Nagy Gyula, operette-buffó komikus; Baranyay Ferencz, Mártonfi Jenő, Kereszteti Sándor, Palotay Gyula, Nagy Kálmán, kardalosok és segédszinészek; Zenekar: Várady Aladár, karnagy és énektanár; Ruzsicska János, zenekarigazgató; violin I; Havlin Venczel, fuvola; Dietrich Vilmos, violin II.: Högel János, viola; Andorfi Ferencz, basso. Műszaki személyzet: Kozla Vincze, fődiszmester egy segéddel; Csontó Lajos, Kis Sándor, kellékesek és szinlaposztók; Tantossy Ferencz, fóruhatárnok és szabó; Kozla Vinczéné, jegyzedő- és ruhatárosnő; Kerekes Samu világító Szinre kerülnek: Marianna, Folt, amely tisztit, Nők barátja szinnüvek; Feri kisasszony amerikai bohózat; Kikapós patikárius, Arthur kalandjai franczia vigjátékok; Varázsgyűrű (Talisman), Kornevilei harangok, Lili, Üdvöske. Suhancz, Bőregér, Nebántsvirág, Kék asszony, Talmi herczegnő operettek; Gyerekasszony, Csikós, Gyimesi vadvirág, Ördög mátkája énekes népszinművek; Diplomás kisasszonyok, Az öreg Trilby (Tilbyk), Lilomfi, Nagyapó énekes vigjátékok. 1000 év. Történeti látványos szinmű, ének-, táncz-, zene csopertokkal. Bérlet feltételek: 12 drb. bérlet-szelvény (két helyre is váltható). Támlászékre 8 frt. Körszékre 6 frt. Zártszékre 4 frt. A bérlet-szelvények bármely előadásra érvényesek. A bérlet eszközlésével Miklóssy Gyula társulati titkár bizatott meg. Gyula, 1898. junius hó 27. Tisztelettel: Halmay Imre szinigazgató.

Aratás küszöbén. A lefolyt hét csős, szeles, hűvös időjárásával, aggodalomba ejtette a gazdaközönséget, a mennyiben a gabona félék aratása nemcsak hogy küszöbön áll, hanem a *repcze* és *őszi árpával* már meg is kezdődött. A *buza* termés a tavalyi kedvezőtlen őszre, a száraz, takaró nélküli tél következtében közepesnél nagyobbra alig lehet kiholdanként 6 m. mázsánál többre alig remélhető, a mennyiben a rosz kelés és kifagyás okozta károkhoz még egy kis rozzda, helyenként drótféreg és megdőlés által okozott pusztulás is járul. Minőség tekintetében azonban, ha a jövő hét végéig, amikor is vágatása megkezdődik, kedvező idő járna, megfelelő, sőt jónak lesz mondható, a rostának azonban az idén is lesz dolga, mert általában sok degen kivetni való gaz maj lesz benne. A *tavasziak*, különösen a kalászosok a korai kedvező időjárással jó munkát kapván, általában igen szépen fejlődtek és ha jól beérhetnek, igen jó termést igérnek. A kukoricza és répa félék másodszori kapálása már majdnem általánosságban be van fejezve és fejlődésük is kielégitő.

Zsilinszky Mihály államtitkár, a hódmezővásárhelyi fögymnasium vasárnapi felavatási ünnepélyéről visszatérőleg, utba ejtette *Szarvas* városát, hol az államtitkár tudvalevőleg több esztendőn át tanárkodott. A szarvasiak ünnepélyesen fogadták, küldöttségek tiszteletére előtte a bankettet rendezték tiszteletére.

Dr. Barabás Béla gyomai országgyülési képviselő mult vasárnapon Körös Tarcsán mondott beszámoló beszédet.

Báró Wodianer Albert. Istenben boldogult báró Wodianer Albert végtisztessége Budapesten és Gyomán nagy gyászpompával ment végbe Budapesten az Arany János utczai gyászháznál előkelő gyászoló közönség jelenléte mellett, közte *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter, *Fabinyi* Teofil v. b. t. tanácsos, *Mihajlovics* miniszteri tanácsos, ifj. báró *Wodianer* Albert, *Horkányi* Frigyes, Károly és János bárók s a rokon *Ferri* és *Nemes* grófi családok tagjai. Testülettileg zászló alatt vonultak ki a közp. kath. legényegyesület tagjai *Schiffer* Ferencz pápai kamarás elnök a vakok intézetének növendékei *Pivar* Ignácz igazgató vezetésével, a főváros szegény-gyermekkert, a Páduai Szent Vincze egylet és Órangyal jótékony egylet tagjai. A beszentelést *Schlauch* Lőrincz nagyváradi biboros püspök végezte dr. Felser Antal oldalkanonok, Lollok Lénárd apátplébános és több kispap segédletével. A ravatalra az özvegy báróné fehér nárcisz koszorut tett e felirással: „Feltámadunk — Zsófia.“ A többi koszoru felirásai voltak: „Báró Harkányi Frigyes — Felejthetetlen nagybátyámnak“; „A szegényseorsu tüdőbeteg szanatórium egyeteme — Nagylelkű jöttevőjének“; „A dr. Wekerle Sándor betegsegélyző-egylet — Tiszteletbeli tagjának, báró Wodianer Albertnek“; „A magyar földhitelintézet felügyelő-bizottsága egykori tagjának“; „Jó háziurunknak — az Angol királynő szálló boltbérlői“; „Felejthetetlen urunknak — A szolgaszemélyzet“. stb. Beszentelés után az Entrepise intézet egyszerű halottas kocsin vitette ki a keleti pályaudvarra, honnan vasárnap éjjel Gyomára szállitották. Gyomán a temetés hétfőn délután két órakor volt óriási részvét mellett. A diszes ravatal szebbnél szebb koszorukkal diszitve, a komor gyászpompával ékesitett stilszerű róm. kath. templomban a főoltár előtt volt felállitva. A temetési szertartást *Grócz* Béla endrődi apátplébános, kegyuri paroch nagy segédlettel végezte; szertartás közben a gyomai dalárda énekelt megható egyházi gyászdalt. A végtisztességen jelen voltak: a boldogult özvegye Aczél Zsófia, ifj. báró Wodianer Albert, az elhunyt unokaöcsese, báró Harkányi Frigyes, Antal és Andor, gr. Nemes János és fivére, özv. Rozmanit Lajosné, Aczél Péter, gr. Szapáry Sándor, dr. Wagner Géza, Nagy Agoston urod. főpénztárnok. A vármegye részéről: dr. Lukács György főispán, dr. Fábry Sándor alispán, dr. Zöldy János főorvos, Sztraka György, Roboska Mihály főszolgabirák, a református hitközség lelkészei Garzó Gyula s Kálmán Farkas, az evang. lelkész, a község és hitközségek előljárói, az ivánfenéki ármentesitő társulat tisztikara dr. Bácsi Lajos alelnök vezetése alatt, a gyomai takarékpénztár tisztikara, a báró Wodianer és gr. Nemes családok komjáti szandai, abádi tomaji s a gyomai uradalmak gazdatisztjei, a gyomai intelligenczia teljes, a nép pedig igen nagy számban. A koporsót a templomból az elhunyt által készitett mausoleumba a gyomai uradalom gazdatisztjei vitték felváltva. A koporsó előtt Felix Andor urad. igazgató-segéd vitte vánkoson az elhunyt másod osztályu vaskorona s a pápai szent Gergely-rend középkereszttjét, e mellett mentek mély gyászban Kherndl György urad. igazgató s Keller Imre urod. ügyvéd. A mausoleumban végzett egyházi szertartás közben a gyomai Wodianer árvaház fiús leányárvái megbató szép gyászdalt énekeltek. Ezzel a szertartás véget ért és a gyászoló család az esti vonattal visszautazott Budapestre. Az engeszelő gyászmise folyó hó 22-én volt Budapesten a lipótvárosi plébánia templomban és a gyomai kegyuri templomban. A boldogult derék fiúr és kiváló emberbarát földi porai nyugodjanak békében!

A nagy-szénási kölcsönösen segélyző egyletnek a földmivelésügyi miniszter, dr. Lukács György főispán előterjesztésére a szövetkezet berendezési költségeinek fedezésére 790 forint államsegélyt engedélyezett.

A szarvasi ág. evang. fögymnasiumhoz, a főiskola felügyelő-bizottsága folyó hó 20-dikán tartott évzáró közgyűlésen három tanárt választott. *Soskó* Sámuel és *Eisert* Árpád helyettes tanárokat egyhangulag, *Csepreghi* György fazekas-varsándi ág. ev. lelkészt pedig szavazattöbbséggel választották meg, a két elsőt classica phihologiai, utóbbit pedig hitoktatói tanszékre. A pályázók száma 20 volt, közülük tizennyolcz pap.

Leszkay szintársulata Kassán. Az aradi szintársulat Gyulától elutazván, mult szombaton kezdte meg működését Kassán abban a diszes szinkörben, melyet saját költségén *Leszkay* András épittetett. A kényelmesen berendezett fabódéba bevezették a villanyvilágitást is, a szinpad pedig olyan tágas, hogy a népszinház diszleteit akadály nélkül felhasználhatják. A szintársulat a „Virágesata“ előadásával kezdte meg működését, a közönség pedig a lehető legszivélyesebben fogadta a kitünően szervezett ensemblet. Különösen nagy sikert aratott *Rontay* Boriska, ez a sikkes, temperatumos szubrett-énekesnő, ki tavaly Nagyváradon is bőven aratta a tapsokat és virágokat. Az előjelek után itélve a társulatnak és igazgatónak egyaránt fényes szezonja lesz. A „*Felső Magyarország*“ többek között a következőket irja az első előadásról: „Ama virágoknak és rózsáknak, melyeket a szintársulat bájos hölgyei az ügyes férfitagjai a szombati és vasárnapi „*Virágesata*“ előadásainak második felvonásaiban a közönség szivéből dobáltak, legmeltóbb sorsuk az volna, hogy belőlük egy szép virágkoszoru fonassék és evvel volna megkoszoruzandó *Leszkay* András társulata operette személyzetének nagy és tagadhatatlan sikere. Kassa város és környékének szine javát magában foglaló és a tágas szinkört majdnem egészen megtöltő közönség sok kivánosisággal és némi elfogódással várta az előadás megkezdését. Az a tapsvihar, mely a darab második felvonásának bevégzését, *Rontay* Boriska és *Heggyesi* második felvonásbeli kettősét és ugyancsak Rontay Boriska és *Polgár* Sándor Huszár-indulóját kiséríe — eldöntötte a közönség véleményét. Az előadás zajos sikeréből következtetve — egy dicsteljes saison előtt állunk, mely sok babért fog a szinészeknek hozni, és reméljük, hogy az igazgatónak sem lesz panasza a közönség részvétlensége miatt. A kassa-közönség méltányolni tudta mindig az igazi és szoi lid művészetet — és ha Leszkay előadásai zsufolt házak előtt fognak folyni, a közönség csak következtes lesz önmagához

Tüz volt Gyulaváriban csütörtökön délután a gróf Almássy Dénes uradalmi sziget-majorjában, ahol eddig ismeretlen okból a gépmühely padlása belülről gyuladt ki, s a gép és gazdasági szerraktár a kovács és bognár műhelylyel együtt teljesen leégett a benne felhalmozott gazdasági eszközökkel. Igaz ugyan, hogy a helyszinén kéznél levő két uradalmi és a gyorsan megérkezett községi kütüncé feckendővel az uradalmi alkalmazottak megfeszitett erővel igyekeztek a nagy és egészen lángban álló cseréptetejű épületet megmenteni, de már leletetlen volt. Gyularól is kiérkeztek a tüzoltók három tüzi fecskendővel és derekasan működtek a község lakosaival együtt, s daczára a nagy szélnek mégis sikerült a közvetlen szomszédtestésben álló gőzfürész, gőzmalom és villany gépházat megmenteni.

Le akarta az apját löni *Lipták* Mihály gyulavári legény, de abban az apa segélykiáltására a szomszédok akadályozták meg. Lipáknak az a szenvedélye, hogy ha kezüégyébe fegyver akad, azzal a lakosság nyugalmát zavarja, mert szüntelen löveldöz, s ha valaki ellenzi, arra rögtön fegyvert fog. Igy akarta már lelőni Dobra Sándort és az uradalmi gépészt. A rendőrség már három fegyvert kobozott el tőle. A kis Pomucz fiut is nem tévedésből és játékból lőtte meg — mint azt lapunkban annak idején jeleztük — hanem szándékosan. A gonosztevő noha csak 19 éves, verekedésért többször állott a biróság előtt. A lakosságnak pedig valóságos réme.

Megunta katonáéknál Balog Sándor gy.-vári illetőségü Gaszda állomásozó 101-es gyalogos, aki egy év alatt kétszer szökött meg; először sikerült neki Kolozsvárig monni, de ott elfogták, a büntetés kiállása után a héten ismét elszökött éjjel egyenruhában oldal fegyverrel, de Gyulaváriban a rendőr letartóztatta és a csendőrségnek átadta. A szökés okára nézve azt mondta, hogy a fegyverért jött haza; miesoda fegyverért? kérdezte az előljáróság, „hát a baptista könyvemért“ volt a válasz. Lévén ő is baptista, s emellett valószinüleg gyönge elméjü.

Zilahy Gyula, a budapesti nemzeti szinház jeles tagja, tegnap igazi művélvezetet szerzett a „Komló“ termében összejött distingvált szép közönségnek. Ő maga töltötte be az egész estét és állandó derültségben tartotta a megjelenteket jól összeválogatott monológjaival és művészi előadásával. Zilahy Gyula országos körutjában mult szombaton Csabán is fellépett a közönség tetszésére.

A gondatlanság áldozata. Gyulaváriban Sipaki Nagy Erzsébet két éves kis leány folyó hó 19-én egy vizzel telt dézsába esett és belefult. Miután gondatlanság esete látszik fenforogni, a szülék ellen vizsgálatot inditottak.

Tót-Komlós község és vidékének ifjusága folyó hó 28-án az alakulandó „működési zene-egylet“ javára a „Komló“ szálloda nagytermében hangversenynyel egybekötött jótékonyczélu táncestélyt rendez. Belépti-dij: Személyenként 1 frt. Családjegy 2 frt 50 kr. Kezdete este 8 órakor.

A kétegyházi róm. kath. leányiskolában a fiés leány-elemi-iskolások részére id. gróf *Almásy* Kálmánné folyó hó 19 én fényes juniá.ist rendezett. Az összes elemi iskolások nagy uzsonnát kaptak; ennek megtörténte után Nogáll László plébános kiosztotta a jó tanulók közt id. grót Almásy Kálmán féle és gróf Almásy Ignácz-féle iskolai alapitványi kamatait 48 frt és 28 krban. A jutalom kiosztás után ugró és szaladó verseny rendeztetett, amelyben a kiválók pénzjutalomban részesültek. Végül az egész 200 gyermek sereg táncra kerekedett, amelyhez a talp alá valót a kétegyházi czigánybanda huzta. Öröm volt nézni a vidám gyermek sereget. Az ünnepélyen 2—300 főnyi közönség volt részt, kik közt látták: id. gr. Almássy Kálmánnét, grof Oziráky Jánosnét, gr. Almássy Pált, Böhm Miklós miniszteri iskolalátogatót, Kaszás József uradalmi kasznárt és Balla Ede állatorvost. A vidám gyermek sereg hálás szivvel emlékezik vissza a gyermekek nagy maecenására: id. gr. Almásy Kálmánnéra.

Gömblövészet Vésztőn. A mult vasárnap Vésztő község és környékének intelligenciája nagyszabásu gömblövészetet rendezett. Dijakat nyertek: A kezdők versenyén. Ezüstözött sörös kancsót: Biró József. A hölgyek diját. Ezüst pálinkás készletet Kiss Antal, s diszes fényképalbumot Petry József A Nimródok versenyének diját, az ezüst dohányzó készletet Fritz Vilmos nyerte, A második dij a vadásztáska, Toth Emilé lett. A vigaszversenyben Kiss Antal lett a győztes. A gömblövészetet fényes bankett koronázta meg, a melyen a versenyen jelen voltak teljes számban résztvettek. Bankett után táncra perdült a fiatalság s táncolt amugy jó sárrétiesen egész reggelig. Jelenvoltak: Bauernfeind Nándorné, Bakacs Lajosné, Bélteky Béláné, Domoszlay Józsefné (Doboz), Fábry Gézáné, Göllner Aladárné (Doboz), Gyarmathy Józsefné (Debreczen). Herkély Jánosné, Hücke Dezsőné (K.-Ladány), özv. Hricz Jánosné, özv. Hricz Károlyné, ifj. Hricz Károlyné, Hyros Lászlóné (Békés), ifj. Kiss Mihályné, Kiss Györgyné, Kolozsváry Elekné, Murvay Mihályné (Békés), Nagy Lajosné (Debreczen), Papp Antal, Rossipál Antalné (Doboz), Sánta Sándorné, Vittek Ignácné (K.-Ladány), leányok: Bauernfeind Veronka, Beke Erzsike, Bach Gizella, Domoszlay Jenny (Doboz), Fábry Janka, Herkély Aranka (Körös-Ladány), Herczeg Margit (Turkeve), Kolozsváry Flóra, Kéry Aranka (Doboz), Murvay Erzsike (Békés), Nagy Rózsika (Debreczen), Papp Johánka, Papp Alexandra, Takácsi Johánka stb.

Leégett a cziroksepro gyár. Oroszházán hétfőn virradó éjjelen nagy tüz ütött ki a Rosenberg Jakab cziroksepro gyárában. A telepen munkaszünet volt, igy valószinü, hogy a virágzó ipartelepet bosszuból gyujtották fel. A felhalmozott nagy gyulékony anyagok mind tüzet kapván, elfojtani nem sikerült a tüzet. Sőt még lokalizálni sem, mert a tüz átesapott a Drucker és Neustädtl telepre, de ott nagyobb kárt nem okozott a tüzoltóság minden kisérlete oda irányult, hogy a Singer Henrik divatáru czég raktára előtt lokalizálja a tüzet, mert ennek százezerre értékelt bolti czikkeit fenyegette a veszedelem. Ezt aztán sikerült is megmenteni; de a kár még igy is jelentékeny és 20,000 frtra becsülik. A leégett ipartelepek a „Generali“-nál biztositva voltak.

A nemzeti szövetség Szarvason. A nemzeti szövetség Csanádmegye után, a hol mult o-tütörkön tartotta meg alakuló ülését, Békésmegyében kezdi meg munkáját és pedig ezek közül elsőül Szarvason, hol a szervezés Bolza Géza gróf kezei ben van letéve. Még a nyár folyamán az alakulás is megtörténik, a mely nagyobb szabásu ünnepek kapcsán fog eszközöltetni. A nemzeti szövetség ügye Szarvason legkedvezőbben áll, tervbe van véve Gyulán, Csabán, Oroszházán, Tót-Komlóson a nemzeti szövetséget még ez év folyamán megalakitani.

Bihar-Füred. Mig Gasteinból $3^1/_2$ fokos hideget, téli fehér leplet jelenek a lapok, addig bihari és erdélyi havasaink egyik remek völgykatlanában fekvő Biharfüreden gyönyörü időjárás mellett üdülnek a nyári meleg elől már szép számmal odamenekült fürdővendégek, kiknek ezidő szerinti száma meghaladja a harminczat. A mi pedig nem minden évben fordul elő, mert közönségünk rendesen csak julius—augusztus hóban szokta a remek havasokkies völgy élét felkeresni. Maga Pável Mihály püspök már hetek óta időzik, hogy mind gondos háziagazda mindent megtétessen a vendégek kényelmére. Van állandó csendőrség, telephon, rendes posta közlekedés, czigányzene és olcsó magyar konyha. Egyébiránt álljon itt az ez idő szerint ott időzők névsora: Erdélyi István Kolozsvár, Weiner Lipót Bécs, Bernstein Zsigmond Belényes, Dobozy Manó Vésztő, Dobrovojevits László Vésztő, Dobrovojevits Sándor Vésztő, Harasszon József és neje Budapest, Brán Dénes Erdőszáda, Csukay Gyula Kis Jenő, Matkovics Gyula Belényes, Olasz Lajos Ágya, Csorogár István Szinitye, Ardeleán János Szinitye, Budai Zsigmond Csintye, Fich Ignácz Jankafalva, Hirsch Béla Kis Jenő, Hollósy Kálmán Erdőhegy, Varga György Székudvar, Mistics György Nadab, Nagy Lajos Fehér-gyarmat, Tóth Ferencz Békés Csaba, Vas Antal Debreczen, Tabaidi Károly Nagyzerind, Szelezsán János Talpas, Zilahy Lajos Vadász, Pól Pál Simonyifalva, Kiritvits István Micske, Pettnér János Seprős, Tóth Péterné Karczag, Tóth Zsuzsika Karczag.

A csabai áruraktár részvénytársaság tisztviselőit a hét folyamán választotta meg az igazgatóság. Pénzügyi kérvény a két állásra 156 érkezett be. Ügyvivő-igazgatónak egyhangulag *Havas* Mórt, a szarvasi takarékpénztár titkárát választották meg, a ki szakavatottságát már több izben fényesen bebizonyitotta; raktárosul az igazgatóság *Petrovics* József varsándi lakost választotta meg.

Meg akarta gyilkolni a hites urát Peér Juczi orosházi asszony. Mikor az ura elszenderült, egy éles kaszát fogott a torkának. A fejlevágásra éppen nem alkalmas szerszám azonban csak csekély sebet ejtett a nyugodtan szendergő férjen; a ki midőn felébredt, rögtön átadta a vérszopó nénbert a zsandároknak.

Zvarinyi czukor. A szarvasi ág. ev. bitvallásu felekezet egyik hitburgó tagja, aki üres óráiban a szatócs mesterséget folytatja, oly nagy tisztelője Zvarinyi Jánosnak, az uj szarvasi lelkésznek, hogy czukorkákat árul, amelyekben az uj lelkipásztor neve van jóféle czukorból beöntve. Szarvason oly nagy a lelkesedés az uj czukor iránt, hogy mindenki Zvarinyi czukrot propogat s minden gyermek igy faggatja a szüleit: Ugy-e apa! Ha jól teszem le a vizsgát, én is kapok Zvarinyi czukrot? A czukor kvalitása különben sok kivánni valót hágy fen.

Gyulai élet.

(A Fehér-Kereszt egylet népmulatsága.)

Kezdhetném igy is:

Ti legöregebb emberek, ti tiszteletre méltó ősz fürtü aggastyánok!

Kérlek titeket, figyeljetek szavamra!

Vegyétek le süvegeiteket s emeljétek fel remegő ujjaitokat az égre s valljátok be, hogy olyan fényes ünnepség mint amilyen a mult vasárnap a népkertben lezajlott:

— Noch nio dagewesen!

Én nem igérek száz aranyat, de nem is adok, de határozottan állitom, hogy ilyen szép, kedélyes és a mi fő, jól sikerült népünnepély Gyulán igen régen fordult elő.

Kor, vallás, osztály különbség nélkül sietott a népkertbe városunk minden épkézláb embere, hogy „felesleges“ pénzét a jótékonyság oltárára lerakja.

S milyenek voltak ezek az oltárok! Virágokból, zöld lombokból összeállitott sátrak, melyeknek mélyéből édes, rózsás arczu leányok és asszonyok mosolygása, kökény és bogár szemek villámai csalták, csalogatták a vásárló közönséget.

S hogyan tudták zsarolni ezek a gyengéd hölgyek a jótékony czélra való tekintetből a publikumot!

Egy ur beállitott egy sátorba, ki választ egy szép rózsát. Kérdi az áruló kisasszonyoktól, hogy mit fizet érte? A kisasszony rövid gondolkodás után igy válaszolt:

— Szabott ára nincs semmi áru czikkemnek, de amilyen gavallér embernek Önt ismerem, meg vagyok győződve, hogy nem ád érte egy forintnál kevesebbet!

Azt nem lehetett az elárusitó kisasszonynak mondania, hogy

— Annak a virágnak 1 forint az ára! Mert az csakugyan sok lenne egy rózsáért a nyár derekán, hanem megtalálni egy szempillantás alatt a gavallér tarka hajszálát s igy kiszuratni vele — a nélkülöző embertársak javára az egy forintot. —

— ez kell a magyarnak, nem pedig a szabadság.

* * *

Volt egy goromba ur is a publikum között. Mentségére csak az szolgálhat, hogy nem oda volt szánva a gorombaság a hova ment. Az eset igy történt:

A pezsgős sátorban üldögélt a hirtelen beállott eső következtében egy csomó ur s mivel a pezsgős csarnok Hébéi csak az alatt a feltétel alatt engedték be a nyári rohatnak fölt0 urakat, ha pezsgőt isznak, ki vigan, ki busan üldögélt s iszogatta a karcsu poharakban habzó nektárt.

Két ur félre vonulva a nagy társaságtól csendesen disputált valami felett. Nagyon el voltak méllyedve az eszmecserébe, midőn az egyik pezsgős kisasszony oda ment hozzájuk s egy poharat tartva kezében megszólitotta az egyik disputálót:

— Ugyan kérem! Nem parancsol egy pohár pezsgőt?

— Köszönöm! Nem kérek, válaszol az ur.

— De ha én kinálom! füzi tovább a szót a pezsgő bájos elárusitója!

(Mig ez a pár szó elhangzott, az egyik disputáló ur valami nagy argumentumot mondott s a másik, a pezsgővel megkinált ur erre az argumentumra magán kivül igy kiáltott fel)

— *Akkor még kevésbbé kérek!*

Tableau! Az urak ijedten ugrálnak fel, a pezsgős kisasszony kiejti a kezéből a pezsgővel telt poharat, a drága ital tetőtől talpig vényön ont egy adonat uj fehér ruhában ott pompázó gavart! Sikoltozás, stb. stb. A két disputáló ur, mit sem sejtve kérdezősködik, hogy mért van a nagy zsivaj s egy harmadik ur felvilágositja őket, hogy micsoda gorombaságot mondott a kisasszonynak az egyik disputáló.

Bocsánat kérés! Esküdözés, hogy a goromba válasz nem a kisasszonynak volt szánva. A pezsgők bájos elárusitója azután meg is bocsájtott a szórakozott urnak, de csak az alatt a feltétel alatt, ha az összes pezsgő készletet megvásárolja, — a mi meg is történt. S vidám pezsgő durrogással ültek meg a békeötést.

* * *

A csizmadiákról oddig csak az volt köztudomásu, hogy „szenvedélyes politikusok“, a népünnepélyen azonban egy *Végh* Lajos nevü csizmadia inas bebizonyitotta, hogy tudnak a csizmadiák egyéb okos dolgot is, t. i. *mászni!* Ő volt az első a ki a szapannal sikosra mázolt vastag rud tetején levő ajándékokat megdézsmálta. Kiküldött tudósitónknak sikerült a derék süvölvényt meginterjuholni a ki többek között ezeket mondotta:

— Teczczik tudni, csak azt sajnálom, hogy nem volt szabad az összes felakasztott tárgyakat leszedni!

* * *

Egyik legszebb piece a népmulatságnak a Tóth Ferencz tanitványai által festői magyar ruhában (a nők is) délczegen lejtett „*körmagyar*“ volt. A mai generáció csak most látta, minő gyönyörü táncz a körmagyar, igazán kár, hogy kimaradt a báli tánczrendekből: Szilágyi Szidónia, Berndt Paula, Bekker Etelka, Jeszenszky Mariska, Csirke Irma, Ráfi Mariska, Kocsis Juliska, Bondár Juliska, Steigerwald Teréz, Csikós Mariska, Jeszensky Béla, Szilágyi Gyula, Kocsis Lajos, Réti József, Karácsony János, Kiska Lajos, Caeke András, Csizmazia Albert, Nagy P. István és Kalikin Péter, összesen tiz szép pár táncolta a lawn tennis pályán köztetszésre élénk tapsok es éljenzésekkel honorálva.

* * *

Hanem a világposta! Nem hiszem, hogy a budapesti főpostán nagyobb legyen ujév előestéjén a forgalom, mint itt volt.

A levélhordók a jó ügyhöz méltó buzgalommal szaladgáltak ide-oda, hogy a rózsaszinü levelező lapokat a czimzetteknek kézbesitsék. Csak az a kár, hogy nagyon diskrétek voltak s igy csak egy pár levelező lapot sikerült a nyilvánosság számára megmentenem.

A nevezetesebb levelezőlapok igy hangoztak

Szőke, fekete szemü, piros ruhás lánynak!

Imádlak! Mint Mohamedet
Imádja a mohamedán,
Csak az a kár, hogy a vizsgán
Megbukatott a zsarnok Than!

(Alálirva) **Bánatos gyógyfi.**

Más:

A legszebb lánynak!

(Ezt a levelező lapot ugy sikerült lemásolnom, kogy a levelek gyors fabu kézbesitői nem tudtak megegyezésre jutni abban a kérdésben, hogy lát ki is légyen a legszebb leány az ünnepélyen. Kiküldött tudósitónk, hallva a már már személyeskedés terére átlépett diskurzust, igy szólt a disputáló postásokhoz:

Tisztelt uraim! Ti nem tudtok megegyezni, hogy ki légyen a legszebb leányzó ebben a szépségkiállitásban! Nem is lehet! Hanem ajánlok én nektek egy jó expedienst. Adjátok ide nekem a levelező lapot, mig majd kinyomatom a jövő vasárnapi „Békés“-ben, ott elolvashatják az összes gyulai és vidéki szép leányok s igy az is, a kinek szánva van. Az inditványt nagy helyesléssel fogadták el a postások s én, hogy kiküldöttünk igérete be legyen váltva, közétszem egész terjedelmében a levelező lap tartalmát:

Hajnal olynn mint a holló szárnya
Termeted egy Vénus ideálja.
Arczod fehér, mint az alabastrom,
Keblom lángol, mint egy égő klastrom,
Hogy ha téged látlak bájos lányka
Ugrál szivem, mint réten báránynka.

Ábrándos körösparti ur.

Más:

Szőke szép asszonynak!

Igy szokott az lenni,
Minden szép szőke asszonynak
El kell innen menni...

A bánatos nőegylet.

Más:

Egy szürke ruhás, nagy orru furnak!

Kedvességed elfelejtette, hogy gavallér ember egy csokorért nem 45 krt, azaz 90 fillért, hanem legalább is egy koronát szokott adni. Felszólitjuk tehát, hogy a hátralékos 5 krt rögtön behozza, mert ellenkező esetben rendőrrel fogjuk elővezettetni.

Az I. számu sátor 3. elárusitó kisasszonya.

* * *

Hát bizony nagyon nagyon szép volt ez az ünnepély, csak az a kár, hogy már elmult.

Megmarad örökké a résztvevők emlékezetében, mintegy szép álom!

— ri.

Irodalom.

Az e rovatban közlött müvek kaphatók DOBAY JÁNOS könyvkereskedésében Gyulán, hol minden belés külföldi lapokra előfizetések is elfogadtatnak.

„Alföldi Hirado“ czimen báró *Drechsel* Géza békési könyvnyomdatulajdonos, saját szerkesztése alatt julius hó elsejével heti lapot indit meg. Nekünk Békés község lakóinak — igy szól az előfizetési felhivás — kik — valljuk meg őszintén, — a társadalmi széthuzás, tirkos és nyilvános osztályharczok, szociális izgatások, munkás mozgalmak, elemi csapások, szóval a viszonyok mostohasága egész sorozatának nyomása alatt sinylődünk, különösen szükségünk van egy olyan organumra, mely személyek és testületek, egyesek és osztályokra való tekintet nélkül egyedül a közérdek előbbvitelében, a személyi kultus kizárásával önzetlenül munkálkodjék s ezen irányban nyilvánuló eszmék megvitatására, a netalání ellentétek kiegyenlitésére módot és alkalmat nyujtson. Szükségünk van azért is, hogy egyes közérdekü intézkedések, határozatok kellő világitásba helyeztetvén a gyanusitásoknak, roszszakaratu félremagyarázásoknak eleje vétessék. Szükségünk van azért is, hogy 27,000 lakosu községünk létezését dokumentáljuk az ország szine előtt; ki ne olvasta volna, hogy országos lapok Békésről csak Csaba kiséletében tesznek említést s maholnap a térképről is lemarad községünk neve. Az „Alföldi Hiradó“ előfizetési ára postai szétküldéssel egész évre 4 frt.

„A Magyarország“ ma a legelterjedtebb budapesti napi-lap. Pedig nem mestereségesen terjesztetik, még a reklámnak ma már nem szokatlan nagy dobját sem ütötték meg mellette, hanem saját belső értéke tette közkeletüvé a közönségnek mind szélesebb rétegeiben. A Magyarország specializálta a magyar zsurnalisztikában, speczialitás nemcsak megjelenési idejénél fogva, a mely lehetővé teszi, hogy már korán reggel ott legyen a vidéki olvasó kezében is s azt a nap eseményei felől a legkorábban és a legpontosabban tájékoztassa, hanem főleg azért, mert független lap, a melyre a hatalomnak semminemű befolyása nincs s a mely minden kottéria és klikk beavatkozását távol tartja magától. Éppen azért a hogy itél, mindig érdekes, még az ellenkező nézeten levőnek is, mert hiszen mindig azt fejezi ki, a mit meggyőződése a külön egyéni-, osztály- és klikk-érdekek felett egyetemes igazságnak és általános érdeknek vall. A meggyőződés erkölcsi hatalmának ritka példáját mutatja p. o. az a siker, a melyet a Magyarország az önálló vámterületért folytatott küzdelmében eddig is elért. Mikor a hivatalos politika annyira álmos, mikor a közönség már-már lemondott arról, hogy közügyeinek menetére befolyást kivánjon gyakorolni: ennek az egyetlen publicisztikai tényezőnek, a Magyarországnak volt bátorsága és volt agilitása hozzá, hogy az önálló vámterület kérdését mint gazdasági kérdést közjogi integritásunk kérdésével összekapcsolja s mind a két kérdést állandóan napirenden tartsa. A Magyarország e mellett igazi ujság. Eleven, pezsgő, ötletes, éberszemü. Nem hagy észrevételnül semmit, a mi észrevenni való s a hirszolgáltatás legmodernebb módján valósitja meg a régi közmondásnak, hogy: „duplán ad, aki hamar ad.“ E mellett gondoskodik olvasói irodalmi szükségleteről is. Tárczáiban a legjavát találni annak, a mit a magyar irodalom e nemben termel. Regényei — akár eredetiek, akár forditottak — mindég meg tudják egyeztetni az ujság-regény kivánalmait az irodalmi előkelőség szinvonalával. A magyarországot Holló Lajos és Iuczédy László szerkesztik s főmunkatársa Bartha Miklós, az elismerhetetlen legkiválóbb magyar publicista. A Magyarország ára: Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyed évre 3 frt 50 kr. Egy hónapra 1 frt 20 kr. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Teréz-körut 19.

Törvényszéki csarnok.

Birói vizsgák. A mult héten a gyulai kir törvényszéknek két jeles képzettségü fiatal aljegyzője *Buday* Antal és *Illyés* Alajos, a birói vizsgát kiváló eredménnyel letették.

Szerencsétlenség a templom tatarozásnál. 1896 augusztus havában Tótkomlóson Papp Balázs makói épitési vállalkozó a templom torony tatarozását végeztette, illetőleg alvállalatba adta Rontó József-nek, kibez Barcza József, Keiter György csatlakoztak. 1896 augusztus 10-én Keiter György kőmives egy négy kötélen függő állványon mintegy 26 méternyi magasságban meszelte a torony falát. Az állvány a templom erkélyére két csigán emeltetett fel s bocsájtatott le, oly módon, hogy a kötelek egy a földön megerősitett hengerre csavarodtak. Molya György és Papp József munkások éppen lefelé bocsájtották az állványon álló Keiterr, midőn a hengerről lecsuszott, az állvány egyik vége lebillent, s a torony párkányához ütődött. Keiter nem tudván az egyensulyt megtartani, az állványról ieesett, és magát összezuzta, rögtön meghalt. Gondatlanság által okozott emberölés vétsége miatt lettek ez okból *Papp* Balázs vállalkozó, továbbá, *Ronto* József és *Barcza* József alvállalkozók valamint *Molya* György és *Papp* József munkások, kik midőn a szerencsétlenség történt, az állvány lecsatolásével voltak megbizva, vád alá helyezve. Papp Balázs időközben meghalt, s csak 4 társa ült a vádlottak padján. A végtárgyalás során tanuk vallomásával beigazoltatván, hogy gondatlanság tulajdonképen az elhunyt Papp Balázst terheli, miután az általa szolgáltatott szerszámok hiányossága okozta a szerencsétlenséget, ez pegig elhunyt s a többi vádlottakat pedig, kik a szerszódés értelmében, a Papp Balázs által adott szerszámokat voltak kötelesek használni, felelősség nem terhelte, s igy azokat a kir. törvényszék felmentette.

Szándékos emberölés büntettének kisérlete miatt vádolt *Nyika* Juon bünügyében, mint lapunk mult számának már emlitettük, f. hó 20-án volt a végtárgyalás megtartva. Az ügy előzménye röviden a következő: 1897 augusztus 21-én az id. Mengyán Pál b. csabai gazdaszná szolgálló Szere György oláh legénynt a tanya udvarán vérbe fagyva találták. Midőn némileg magához tért, a hozzá intézett azon kérdésre, hogy ki bántalmazta, — bántalmazójául Nyika Juon béres társát nevezte meg. Öntudatát később teljesen visszanyerve elbadta, hogy a mondott nap estéjén megvacsorálva kiment a legelő ökrökhöz és Nyika Juont, ki addig az ökröket őrizte, — beküldte vacsorálni: Ő egy vontató boglya mellé feküdt, és Nyika Juon visszatértét csak akkor vette észre, midőn ez hátamögül egy vontató ruddal elé került, s azzal szónélkül fejbe vágta. Az első ütésre elveszitette eszméletét és csak órák multva tért magához, a mikor is bevánszorgott a tanyai akol udvarra, ahol vérző fejét a kutnál megmosva, előbb a malom mellé, majd a buzaasztag mellé lefeküdt, ahol reggeli 4 órakor eszméletlen állapotban találták. Okul, hogy Nyika vele igy elbánt, azt hozta fel, hogy két nappal előzőleg ő verte meg Nyikat, s földhöz is vágta, amiért ez valószinüleg boszut forralt ellen. Ezzel szemben Nyika Juon ugy a vizsgálat, mint a végtárgyalás során tagadta, hogy ő bántalmazta volna Szere Györgyöt, s azt adta elő, hogy Szere valószinüleg ugy kapta sérüléseit, — melyek az orvosi vélemény szerint halálosak lehettek — hogy a szomszéd tanyákra ment lopni, hol rajta érctvén, megveretett. Minthogy azonban az ki van zárva, hogy a messze eső tanyákról oly sulyos 8 rendbeli fejsérülésekkel viszza tudott volna vánszorogni, — ezen körülményből, valamint abból, hogy beigazoltatott, hogy Nyika és Szere egymással ellenséges viszonyban voltak, továbbá hogy a sulyosan sérült Szere némileg magához térve, rögtön vádlottat nevezte meg bántalmazójának s legintkább abból, hogy Nyikának ruhája, inge tele volt vérrel, melyet ruhájáról eltüntetni nem tudott, — a kir. törvényszék bünösséget beigazoltnak látta s Nyikát szándékos emberölés büntettének kisérlete miatt másfél évi börtönre itélte.

Bukás. *Berger* Mór békési kereskedő, — ki Schwarcz Miksától vette át az üzletet 4200 frtért, — a rosz üzletmenet, a vételár nagysága és más okok miatt 1897. február 17-én csődbe jutott. A meginditott bünvizsgálat, illetve a f. hó 20-án megtartott végtárgyalás vádlott csalárd eljárását illetőleg semmi adatot sem deritett ki, s csak az nyert beigazolást, hogy mérleget nem készitett és könyveit oly rendetlenül vezette, hogy azokból cselekvő és szenvedő vagyoni állapota nem volt kideríthető, miért is a kir. törvenyszék vádlottat figyelembe véve számos enyhitő körülményt, 30 frt pénzbüntetésre itélte.

„A Békésvármegyei Fehér-Kereszt-Egyesület“ 1898. évi junius hó 19-én tartott sorsjátékának nyeremény jegyzéke.

Tárgy szám	Nyerő szám	Tárgy szám	Nyerő szám	Tárgy szám	Nyerő szám	Tárgy szám	Nyerő szám
1	3325	103	1629	205	5459	307	3156
2	2690	104	2024	206	2793	308	1311
3	3535	105	3662	207	4584	309	1083
4	879	106	4786	208	6204	310	1667
5	3497	107	6667	209	4568	311	877
6	64	108	4286	210	1980	312	6247
7	2598	109	1276	211	1380	313	5131
8	5373	110	6727	212	3842	314	4012
9	5328	111	5591	213	3038	315	1705
10	1747	112	4596	214	6620	316	3948
11	1545	113	4126	215	5849	317	4511
12	505	114	596	216	6262	318	3041
13	620	115	6158	217	6300	319	5948
14	3877	116	4968	218	6328	320	6910
15	3765	117	6080	219	3426	321	6616
16	6242	118	6195	220	4651	322	2524
17	2575	119	6630	221	3970	323	1984
18	5254	120	3616	222	1565	324	3287
19	1672	121	206	223	484	325	5043
20	1320	122	4659	224	489	326	6535
21	4673	123	6201	225	6721	327	6010
22	3985	124	2317	226	4570	328	5509
23	174	125	5829	227	2700	329	1727
24	2269	126	3054	228	5732	330	2639
25	1681	127	4753	229	3693	331	358
26	6099	128	2158	230	1008	332	4344
27	954	129	3940	231	2116	333	5975
28	2453	130	6887	232	4498	334	436
29	6139	131	3853	233	6596	335	2191
30	3112	132	4830	234	2330	336	4222
31	1881	133	6835	235	6503	337	3419
32	6212	134	6527	236	1014	338	4987
33	878	135	6439	237	2919	339	150
34	5576	136	529	238	1937	340	5091
35	2440	137	1785	239	4214	341	5857
36	2687	138	5874	240	6338	342	5748
37	3590	139	542	241	1383	343	5288
38	3416	140	5867	242	2913	344	1755
39	2095	141	4488	243	6354	345	2045
40	2712	142	734	244	3403	346	907
41	927	143	258	245	3852	347	5633
42	1401	144	6056	246	5869	348	2945
43	4977	145	1601	247	5820	349	4134
44	4370	146	6992	248	6697	350	869
45	2553	147	1031	249	6698	351	688
46	5944	148	1446	250	1154	352	3575
47	5762	149	4782	251	3929	353	1935
48	6344	150	3936	252	6206	354	4187
49	6153	151	6921	253	6097	355	6511
50	3986	152	1404	254	1780	356	48
51	6546	153	5208	255	6491	357	2211
52	4205	154	1791	256	4754	358	129
53	6902	155	5645	257	6006	359	3998
54	3744	156	4269	258	2484	360	5188
55	3783	157	3417	259	6722	361	3572
56	5972	158	5598	260	1569	362	2496
57	4312	159	5930	261	516	363	6009
58	721	160	2239	262	3715	364	1625
59	1452	161	5029	263	2774	365	4864
60	4592	162	560	264	54	366	568
61	2592	163	5263	265	6474	367	1888
62	1303	164	4726	266	478	368	17
63	2448	165	3205	267	2633	369	2226
64	5286	166	1480	268	730	370	6633
65	5199	167	5474	269	1767	371	5387
66	3030	168	5872	270	1692	372	1007
67	6003	169	2148	271	5085	373	1305
68	5842	170	3279	272	978	374	4876
69	6590	171	4046	273	1100	375	5433
70	6265	172	5078	274	5943	376	3024
71	6099	173	1369	275	3335	377	5437
72	2457	174	5052	276	4227	378	4210
73	5012	175	5466	277	4707	379	2345
74	5057	176	5780	278	3006	380	4534
75	6294	177	3906	279	511	381	4986
76	2270	178	1583	280	3989	382	845
77	5761	179	3299	281	5444	383	4504
78	5750	180	5602	282	5897	384	6808
79	6888	181	6806	283	6185	385	2652
80	1605	182	891	284	5314	386	2711
81	644	183	1993	285	6044	387	1974
82	1905	184	2392	286	3936	388	1157
83	5917	185	5878	287	5137	389	1800
84	5070	186	2495	288	934	390	2082
85	6579	187	4201	289	2682	391	132
86	1332	188	6514	290	4231	392	6763
87	6484	189	2186	291	663	393	6752
88	6163	190	1665	292	6909	394	2701
89	2621	191	2577	293	3044	395	6691
90	4211	192	6199	294	815	396	6406
91	2763	193	3412	295	2680	397	1671
92	6490	194	4735	296	1688	398	2821
93	6109	195	4089	297	5179	399	6315
94	66	196	4403	298	5041	400	5485
95	3484	197	1833	299	2090	401	6129
96	518	198	4082	300	4006	402	6384
97	3813	199	3314	301	5639	403	3633
98	5901	200	6232	302	5798	404	4989
99	1040	201	6849	303	2072	405	608
100	1161	202	912	304	1954	406	1945
101	55	203	93	305	5498	407	2310
102	5663	204	3591	306	6410	408	6248
409	4531	433	4997	457	1050	480	6491
410	6482	434	2333	458	4389	481	3677
411	6150	435	4948	459	3361	482	1584
412	5245	436	5704	460	1070	483	4713
413	7000	437	5260	461	6304	484	6893
414	6669	438	2113	462	1459	485	4590
415	4572	439	2565	463	452	486	4092
416	3063	440	3320	464	1087	487	1857
417	2058	441	3766	465	646	488	828
418	6593	442	1194	466	088	489	1112
419	1679	443	6960	467	1852	490	2974
420	4112	444	3280	468	4021	491	862
421	2951	445	4374	469	1457	492	5483
422	29	446	4827	470	2473	493	2202
423	5173	447	482	471	4878	494	6077
424	3631	448	5435	472	4198	495	2668
425	3530	449	2684	473	3849	496	5657
426	4871	450	1737	474	3042	497	1398
427	801	451	6554	475	2108	498	5407
428	5600	452	300	476	5893	499	1520
429	560	453	6626	477	4798	500	6018
430	3880	454	5814	478	6481	501	4018
431	3780	455	5950	479	6799	502	5830
432	1880	456	4846				

HIRDETÉSEK.

Hirdetmény

a fegyveradóra vonatkozó bejelentések tárgyában.

Fegyveradót fizet mindenki a birtokában levő, vadászatra használható lőfegyverek után, ugyszintén azon fegyverek után, melyek családtagjai, vadászseleédjei, a vadak gondozására és erdőterületek őrzésére alkalmazott cselédjei, valamint mező, szőlő vagy erdőgazdaságban alkalmazott csősztok, pásztorok és erdőkerülők birtokában, vagy használatában vannak.

Az, a ki csak fegyveradót fizet, köteles a birtokában levő s vadászatra használható fegyvereket szám szerint s annak megjelölése mellett: vajjon egy vagy két csövűek-e, bejelenteni, a bejelentési lakásának pontos megjelölése mellett snjátkozúleg aláirni és az 1896. évi junius hóban ama községi elöljáróságnál vagy városi adóhivatalnál benyujtani, a hol az adóköteles lakását tartja.

A bejelentés élőszóval is történhetik, mely esetben az adóköteles bemondása szerint a bejelentési ürlapot a városi adóhivatal köteles kitölteni.

A ki évközben lép adóköteles fegyver birtokába, tartozik ezt a fegyverét a birtokba vételtől számitott 8 nap alatt bejelenteni.

Azok, kik a törvény értelmében adómentes fegyverek birtokában vannak, kötelesek ezeket a fegyveresek, egyszer — s mindenkorra az illető városi adóhivatalnak arról szóló bizonyitványával ellátni, hogy a bejelentett fegyverek adómentesek.

A városi közegek által a fegyveradóról készitett kivetési lajstromok a kir. Pénzügyigazgatóságnak érvényesitési záradékával ellátva a város házánál 8 napi közszemlére kitétetnek, hogy azokat mindenki megtekinthesse, netaláni felszólamlását beadhassa, esetleg a másokat illető adókivetésekre, vagy esetleges fegyver eltitkolásokra nézve észrevételeit megtehesse.

A felszólamlások és az észrevételek a fent kitüntetett határidő alatt a kir. pénzügyigazgatóságnál nyujtandók be, mely az észrevételek alapján a szükséges intézkedéseket megteszi a felebbezéseket pedig a közigazgatási bizottság elhatározása alá terjeszti.

A vadászati jegy iránti bejelentések szintén 1897. évi junius havában nyujtandók be a polgármesternél.

Ha valaki évközben kivánja a vadászat gyakorlását megkezdeni, vagy eddig élvezett vadászati adómentessége megszünik a bejelentést azonnal megtenni köteles.

Vadászati jegy váltása esetében a fegyver adó a vadászati adóval együtt a kir. adóhivatalnál fizetendő.

Az esetben, a midőn valaki már a városnál befizette a fegyver adót és azután kiván vadászati jegyet váltani, a fegyver adó igazolvány a kir. adóhivatal által bevonatik, s a befizetett fegyver adó a vadászati adóval együtt a vadászati jegyen kitüntettetik. Magától értetik, hogy a már befizetett fegyver adót ujból nem kell befizetni.

Az 1883. XXIII. t-cz.-ben §-a értelmében a vadászati adó alól ki vannak véve az ezen szakasz a) pontjában emlitetteken kivül:

1) a vadászterületek tulajdonosainak, vagy bérlőinek szolgálatában álló vadászcselédek;

2) a vadak gondozására és vadász területek őrzésére alkalmazott cselédek;

3) mező, szőlő és erdő gazdaságnál alkalmazott csősztok, pásztorok, erdő kerülők;

4) a hatóságilag feleskettett erdőtisztek, erdőőrök és a kir. adófelügyelőség személyzete.

Az adómentesség igazolásául szolgál az 1, 2 és 3 pontok alatt emlitett egyéneknél; a kir. adóhivatal által kiállitott fegyveradó igazolvány, a 4 pont alatt emlitett egyéneknél pedig az eskübizonyitvány eredetije, vagy hivatalos másolata.

Az, a ki adóköteles fegyverét az adó alól elvonja, eltitkolja, vagy az adóköteles lőfegyvereket — a törvényben meghatározott esetket kivéve — vadászatra használja, az eltitkolt, vagy adó alól elvont minden darab fegyver után tiz frtól husz frtig terjedhető pénzbirságot tartozik fizetni. A befizetett birságnak egy harmada a feljelentőt illeti.

A vadászati adó jövedéki kibágások az 1883. évi XXIII. t.-cz. 43. §-a értelmében tartatnak meg.

Kelt Gyulán, 1898. május hó 28.

165 3—3. **A városi adóhivatal.**

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
Budapest, V., Alkotmány-utcza 31. sz.
Az ADRIANCE, PLATT és Co. new-yorki gyár világhirü „ADRIANCE“ kévekötő-, marokrakó aratóés fűkaszáló-gépeinek magyarországi kizárólagos képviselete.
A V. VERMOREL-féle villefranchei gyár világhirü „ÉCLAIR“ peronospora-fecskendőinek magyarországi kizárólagos képviselete.
Minden a mezőgazdaság keretébe tartozó szükségletek, mint:
vetőmagvak, mütrágyák, anyagok, szerszámok, gépek stb.
legjutányosabb beszerzési forrása. 33667
A szövetkezet alapszabályait és havonkint kétszer megjelenő „ÜZLETI ÉRTESITŐ“-jét bárkinek ingyen és bérmentve megküldi.

Sal István, bádogosnál Gyulán egy fiu tanonczul felvétetik. 196 1—2

Egy jó karban levő zongora eladó. 197 1—1
Értekezhetni özv. Lindl Istvánnénál.

Ifj. Rácz János helybeli zenekarának iskolázott czimbalmosa Rácz Jóska a n é. közönség szives figyelmébe ajánlja magát.
Vállalkozik órák adására, tanitásra, biztositja a legjobb sikert. 195 1—1

„MARGIT“ GYÓGYFORRÁS
Margitforrás-telep (Bereg-megye.)
Kitünő hatású szénsavas nátriumainál és csekély szabad szénsavánál fogva a légutak s tüdő hurutos állapotainál sőt egyenesen nélkülözhetetlen, ha, mint a tüdővészeseknél, vérzésekre való hajlandóság van jelen. Kiváló hatást látni tőle a gyomor és belek hurutos állapotainál, hol a fölösmennyiségben képződött sav oka a rossz emésztésnek. Előnyösen hat a hólyag hurutos állapotainál, mert akadályozza a húgysavas sók lerakodását és így a kő- és homokképződést. Ezek eredményezték azt, hogy a legkiválóbb orvosi kapacitások mindig a legszivesebben használják és mindig előnyt adnak neki a hozzá hasonló összetételü gyógyvizek fölött.
Mint ivóviz kiváló óvószernek bizonyult járványos betegségek idején, főleg typhus ellen.
Mint borviz általános kedveltségnek örvend.
Főraktár ÉDESKUTY L. Budapesten V., Erzsébet-tér 8. cs. és kir. udvari szállító. V., Erzsébet-tér 8.
Kapható minden gyógyszertárban, füszerkereskedésben és vendéglőkben.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH mezőgazdasági gépgyárosok BUDAPEST, Váczi-körút 63. sz.
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:
Locomobil és gőzcséplőgép-készletek 2½ egész 12 lóerőig, szalma-kazazok, tovább járgány-cséplőgépek, here-cséplők, tisztitó-rostak, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők.
„COLUMBIA-DRILL“ „COLUMBIA-DRILL“
legjobb sorvetőgépek, boronák, szecskavágók, répavágók, kukoricamorzsolók, darálók, őrlő-malmok, egytemes acélekék, két- és háromvasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.
Részletes árjegyzéket kiadatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Eladó házak.
Gyulán a Sugár-uton 2207 számu ház, melyben jelenleg üzlethelyiség van, s a ház 4 szoba, 3 konyha, fásszin és kamrát foglal magában, egy tágas melléképülettel és 1200 □-öl szőlőkerttel bir, szabad kézből eladó.
1359. számu ház a Zöldfa-utczában, 3 szoba, 2 konyha, 2 kamra, s mellékhelyiségekből álló ház eladó.
Mindkét vételre értekezhetni a Zöldfa-utczai házban lakó tulajdonossal. 194 1—3

A m. kir. államvasutak gép- gyárának vezérügynöksége

Budapest, Váczi-körut 32. sz.

Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült **gőzcséplőgarnituráit,** ipari czélokra alkalmas **„Compound“ lokomobiljait,** teljesen vasból készült szalmakazalozó gépeit, gőz-kukoricza morzsolóit, Stibor-féle körfűrészeit,

Milleneum kaszáló- és arató-gépeit

továbbá **SACK-féle ekéit, vetőgépeit, boronáit és egyéb gazdasági gépeit.**

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

86 9—10

Tüdőbetegségek

(chronikus katarrhusok és tüdősorvadás)

gyógyithatók

e kitűnő hatásu teljesen ártalmatlan

„Glandulen“ használata által.

Glandulen a legjobb szer bármilyen nemü tüdőbetegségeknél. Bámulatos sikerek régebb és előrehaladottabb tüdőbetegségekénél; bizonyittatnak gyógyult betegek és hirneves orvosok által.

Glandulen a leghiztosabb ismert szer, minek segitségével a természet a testben gyógyitja a tüdőbetegségeket. — A szervezet Glandulen hiányával meghetegszik. Glandulen czélszerü használata fokozza a természetes gyógyulást.

Glandulen nem mesterséges uton előállitott vegyi szer, melyeknek többnyire nem kivánt kellemetlen mellékhatási vannak, teljesen ártalmatlan, huzamosabb használatnál is.

Glandulen előállittatik Dr. Hofmann utóda által Meerane (i/S) vegyi gyárában egészséges állatoknak tüdőmirigyeiből. Tabletákban, kellemes és alkalmas alak bevevésre. Minden egyes tabletta tartalmaz 0·25 Glandulen-nek megfelelő 0·05 besziritett mirigyanyagot és 0·20 ízjavitó tejczukrot.

Glandulen törvényileg védve és szabadalmazva van, utánzatoktól óvakodjék — Változatlan alakban minden gyógyanyagot tartalmazó Glandulen kapható minden gyógyszertárban: 1 üveg 2 frt 75 kr (100 drb.) és 1 frt 50 kr. (50 drb.) — Ott, hol nem kapható, forduljon e főraktárhoz:

Diana gyószertár,

Budapest, Károly-körut 5. szám,

honnan kivánatra terjedelmes ismertetés és használati utasitás orvosoknak, valamint betegnek bérmentve küldetnek.

139 5—10

KISS JÓZSEF LAPJA

A HÉT

politikai és irodalmi szemle.

Kilenczedik évfolyam.

Belső dolgozótársak: Ambrus Zoltán, Tóth Béla, Kóbor Tamás, Kozma Andor, Papp Dániel, Makai Emil, Ignotus, Heltai Jenő, Lovik Károly, Szöllősy Zsigmond.

Előfizetési ára: egész évre 10 frt. Fél évre 5 frt.

Negyed évre 2 forint 50 krajczár.

A HÉT régi, megállapodott hitelü lap. A hét kidomborodó eseményeinek hü tükre. Politikai, társadalmi, művészeti és irodalmi kérdésekben a legszabadelvübb eszmék és irányok szóvivője. — **Krónikái, Innen-Onnan** rovata, **Irodalmi- és szinikritikái** már rég kivivták a közönség elismerését.

Mutatványszámokat ingyen és bérmentve küld

„A HÉT“ kiadóhivatala,

186 2—2 **Budapest, Erzsébet-körut 6.**

Megjelenik minden vasárnap.

Méltóságos özv. **gróf Lamberg Fülöpné** 1798 947/1000 holdnyi körösladányi Tenkérpart-Sároslapos nevü birtoka két majorral együtt 1898. október 1-től fogva egészben vagy két gazdaságra osztva több évre haszonbérletbe adandó, mi iránt szerződhetni

Dr. Pap József ügyvéddel,

192 2—2 **Szeghalmon.**

Nincs többé lábfájás!

sem tyukszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem fagyos láb, sem lábégés, rövid idei viselés után **megkönnyebbül a járása** annak ki czipőjét **dr. Högyes-féle az egész világon szabadalmazott Asbest talpbélés-sel látja el.**

Párja egyszerü 60 kr. Kettős szövésü 1 frt 20 kr.

Az Asbesth talpbélés kitünőségét a legjobban bizonyitja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a magy. kir. honvédségnek eddig 225000 pár szállitatott.

Székküldés csakis **utánvétellel,** vagy a **pénz előleges beküldése** és **külön 10 kr. franco.** Felvilágositások, prospectusok és köszönetnyilvánitások ingyen.

Általános Asbestáru-gyár betéti társaság

114 8—50 **BUDAPEST, VI., Szív-utcza 18.**

Kapható Gyulán: Deutsch Jakab kereskedésében.

Használjon WAFFENRAD kerékpárt!!

Leggyorsabb!

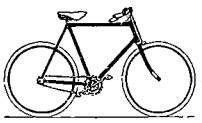

Nem fárasztó!

czek a főelőnyei a Steyeri Waffenrad **kerékpárnak.**

Gyártelep: **Fegyvergyár Steyer.**

Magyarországi főképviselet és elárusitó hely: 156 3—5

KANN és HELLER BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRUT 72.

Legjobb szer poloskák, bolhák, konyhaférgek, molyok és háziállatokon élősdiek ellen

Zacherlin

76 11—12

Bámulatos hatásu! pusztit, mint semmi más szer

minden férget és azért mindenütt mint e tekintetben egyedüli szer ismertetik el és kerestetik Ismertető jelei: 1-szór a lepecsételt üveg, 2-szor a „ZACHERL“ név.

KAPHATÓ:

Gyulán: **Deutsch József, Féhn István, Ferentzy Alajos, ifj. Kohlmann Ferencz, Lusztig Adolf, Reisner és Wolf, Zuzmann János.**

Békésen: **Féhn Rezső.** Csabán: Engel Miksa. **Grósz Ignácz. Décsey József, Fekete Sándor, Fischer M. H., Fried Lipót, Rasofszky Miksa, Silberstein Ignácz. Kuhn József.**

Gyomán: **Klein Vilmos, Róth Lajos, Scheiber Adolf, Schwarcz Mór, Szilágyi István.**

Kis-Jenőn: **Messer Lipót.** M.-Berényben: **Herzberger Daniel, Pilz Marton.** Öcsödön: **Zich Testv.** Szeghalmon: **Weidinger György.**

Alapittatott 1886-ban

Délmagyarország első és legnagyobb kerékpár és varrógép főraktára

KEMÉNY LAJOS,

HÓDMEZŐ-VÁSÁRHELY.

Fiók-telepek: Szeged, Arad, Orosháza.

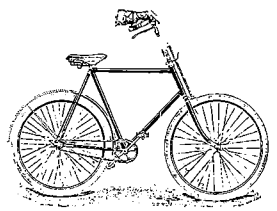

144 5—6 Mintakerékpárok megtekinthetők

a Sugáruton: **Diószeghy Sándor** butorraktárában.

Az ország egyedüli **universalis kerékpárraktára,** hol a világhirü **Naumann Germania, Halical-Premier, Excelsior, Kayser, Meteor, Styria, Champion, Adria,** valamint **az elsőrendü amerikai Light Cycle Co. kerékpárok**

olcsó áron, jótállás és kedvező fizetési feltételek mellett

kaphatók.

Dus választék kerékpárrészek és felszerelési czikkekből.

Nagy szakszerü javitó műhely.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

T. cz.

Van szerencsém értesiteni, hogy **Kemény Lajos** ur képviseletét sikerült megnyernem és külön e czélra **kerékpár iskolát nyitottam,** hol saját felügyeletem alatt a tanulni akaró urak részére **tanulógép** ingyen áll rendelkezésére.

Becses pártfogását kérve vagyok

teljes tisztelettel:

RÉH ADOLF.

A kerékpár pálya a **Mogoróssy**-féle telken, a Szent-István utczában van. — A pálya nyitva van naponként **reggeli 6—8 óráig — este 5—7 óráig.**

12652. ikt. / 1898. év sz.

Békésvármegye alispánjától.

Árlejtési hirdetmény.

Békésvármegye törvényhatósági bizottságának 352. b. gy. 11593. ikt./1898. sz. határozata alapján az alólirott alispán részéről a gyulai elmegyógyintézet épitési, továbbá vizvezetéki és fütés-berendezési munkáinak zárt ajánlati versenytárgyalás utján való biztositása ezennel közhirré tétetik. Az előirányzott költség összegek a következők:

A. Az épitési munkák:

I. csoport.	1. Földmunka és kőmives munka	103295 frt 34 kr.
	2. Kőfaragó munka	3395 frt 40 kr.
	3. Szobrász munka	1965 frt 66 kr.
	I. csoport összesen	108656 frt 40 kr.
II. csoport.	Ács munka	13665 frt 11 kr.
III. csoport.	Cserépfedő munka	3243 frt 81 kr.
IV. csoport.	Bádogos munka	4570 frt 49 kr.
V. csoport.	1. Asztalos munka	11762 frt 38 kr.
	2. Lakatos munka	25398 frt 78 kr.
	3. Mázoló munka	2293 frt 91 kr.
	4. Üveges munka	1301 frt 61 kr.
	V. csoport összesen	40756 frt 68 kr.
VI. csoport.	Szobafestő munka	183 frt — kr.
VII. csoport.	Kályhás munka	465 frt — kr.
	I.—VII. csoport összesen	171540 frt 49 kr.

Ajánlatot lehet beadni az összes munkákra együtt és csoportonként külön-külön.

Az összes munkákra beadandó zárt ajánlathoz 8500 frt; a csoportonként benyujtandóra pedig az I. csoport 5400 frt, a II. csoportnál 700 frt, a III.-nál 160 frt, a IV.-nél 230 frt, az V.-nél 2000 frt, a VI.-nál 10 frt, a VII.-nél 25 frt bánompénz teendő le, vagy csatolandó óvadékképes értékpapirban.

B. A vizvezetéki, fütési és csatornázási munkák berendezésének számitott költsége 39708 frt 55 kr. Az ezen munkákra teendő ajánlathoz csatolandó bánompénz 2000 frt.

Az A. alatti munkák árlejtésén részt vehetnek mindazon szakértői iparosok, kik az illető épitési iparág folytatására hatósági engedélylyel birnak; ellenben a B. alatti berendezésekre csak a körülirt munkákban gyakorlattal biró vállalkozók vagy gyárak tehetnek ajánlatot.

Az ajánlatok zárt és lepecsételt boritékban sajátkezüleg aláirva nyujtandók be, s a számitott költség összegből teendő árleengedést %-ban kifejezve betüvel és számmal kiirva vállalati összeg megjelölésével kell, hogy tartalmazzák, továbbá határozottan kifejezés adandó annak, miszerint az ajánlattevő a tervezetet és feltételeket minden részében ismeri, s azoknak magát feltétlenül aláveti.

A biztositás tárgyát képező munkákra vonatkozó tervrajzok, költségvetések, általános és részletes feltételek, valamiut a megkötendő szerződések mintái a gyulai m. kir. államépitészeti hivatalnál vannak közszemlére kitéve, s azok a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Ugyanott megvehető az A. munkákra vonatkozó költségvetés teljes másolata példányonként 5 frtért, a B. munkák költségvetése pedig 2.50 forintért (mindkettő a feltételek kivonatos másolatával kiegészitve és ameddig a készlet tart.)

Az ajánlatok szabályszerüen kiállitva és a fenti bánompénzekkel, vagy az azoknak a békésvármegyei főpénztárnál megtörtént letételéről kiadott vevényekkel felszerelve alólirott alispánhoz a **folyó évi julius hó 10-ikének d. e. 10 órájáig** annyival is inkább beadandók, mivel elkésve beérkezett, távirati vagy utóajánlatok semmi esetre figyelembe vétetni nem fognak.

A nyilvános versenytárgyalás a vármegye székházának kistermében a folyó évi julius hó 10-én d. e. 10 órakor fog megtartatni.

Gyulán, 1898. évi junius hó 8-án.

178 3—3

Dr. Fábry Sándor,
alispán.

Csak fiatal embereket

S 21—26

érdekelheti tudni, hogy a

párisi Dr. BOITON

Injectio Orientál

már néhány napi használat után elmulasztja még a legrégibb bántalmakat is, fölösleges tehát **santal olaj** vagy **copaiva balzsammal** kisérletezni, mert ezek csak a gyomrot rontják és a bajt nem gyógyitják meg.

1 üveg Boiton Injectio ára 1 forint.

Magyarországi főraktár:

Zoltán Béla gyógyszertára

BUDAPEST,

V., Nagykorona-utcza 23. (Szécsenyi-tér sarkán.)

Kapható minden nagyobb gyógyszertárban.

Postai megrendelések czime:

Zoltán gyógyszertár Budapest.

Főraktár Gyulán: **Bodoki Mihály** gyógyszertárában.

Hirdetmény.

Vasut mentén 8000 lélekkel biró Füzes-Gyarmat község (Békésmegye) ujonnan épült községházának földszintjén levő

két bolthelyiség,

melyek egyenként egy bolt, egy iroda, egy raktár és egy pinczéből állanak és a község központján a piacztéren fekszenek, **nyilvános árverés utján 10 egymásután következő évre haszonbérbe fognak adatni.** A haszonbéri idő kezdete **1898. évi augusztus hó elsején.** Az árverés **folyó évi julius hó 25-ik napján délelőtt 9 orakor** fog a községháza tanácsterméhen megtartatni. A haszonbéri feltételek addig is az I-ső jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Füzes-Gyarmat, 1898 junius hó 14.

Községi elöljárók:

Fejér László, I. jegyző. **Csató István,** albiró.

187 3—4

A magyar általános kőszénbánya-részvénytársulat

Budapest, V., Erzsébet-tér 19.

A cséplési idény

alkalmából különös figyelmébe ajánlja a t. cz. gazdaközönségnek, valamint gőzmalmoknak, szeszgyáraknak, tégla- és mészégetőknek és egyéb iparvállalatoknak, **kazánfütéshez** kiválóan alkalmas

akna-cséplési (koczka) és darabos-szenét

királdi és **sajószentpéteri** bányából legjutányosabb áron, egész kocsi rakományokban, minden állomásra szállitva.

Ajánlattal és egyéb felvilágositással készséggel szolgál a

„MAGYAR ÁLTALÁNOS KŐSZÉNBÁNYA-RÉSZVÉNYTÁRSULAT"

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 19.

183 2—3 vagy annak képviselője: **Brody Sándor ur Ungvár.**

Millenniumi kiállitás 1896: Nagy millenniumi érem.

STAHEL és LENNER Budapest,

Trieur- és lemezlyukasztó-gyár.

Gyár: Katona József-utcza 8. sz., Margithid és nyugati pályaudvar közt.

Ajánljuk az általunk gyártott legjobb minőségü:

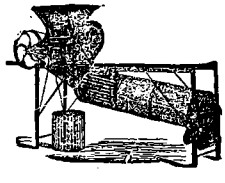

Trieurök: a konkoly és bükkönynek a buza, árpa vagy rozs közüli kiválasztására.

Trieurök: a zabnak vagy árpának a buza közüli és a gömbölyű magvak kiválasztására.

Lencsetisztitó és **osztályozó trieurök:** az árpa kiválasztására és a lencse osztályozására.

Osztályozó-Trieurök.

Szabadalmazott Trieur és **osztályozógépek** minden gabonafaj tisztitására és tetszés szerinti osztályozására. Elvállalunk Gutjahr és Müller, illetve Mayer rendszerü trieurök csekély költséggel a trieur beküldése mellett ezen szabadalmazott trieurökké átalakitását.

Malom-Trieurhengerek vagy burkolatai. 184 2—10

Lyukasztott vagy hasitott lemezek tetszés szerinti nagyságban ipari vagy gazdasági czélokra.

Árjegyzékek vagy mintakönyvek ingyen és bérmentve küldetnek.

Meghivás.

A „gyulai 5 temetkezési társulat" **folyó hó 26-án d. u. 2 órakor** a Göndöcs-népkerti pavillonban

rendkivüli közgyülést

tart, melyre az érdekeltek meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. A nagymélt. belügyminister ur rendelete az alapszabályok 3. §-ának Gyula város polgármesterének javaslata értelmében leendő módositása tárgyában.
2. Szombathelyi Gyula lemondása folytán számvizsgáló biz. elnök választása.
3. Inditványok.

190. 2—2. **Az elnökség.**

8188. ikt. 1898. **Békésvármegye alispánjától.**

Pályázati hirdetmény.

Békésvármegyében megüresedett 360 frt fizetés s 60 frt lakbérrel javadalmazott közigazgatási **gyakornoki állásra** pályázatot hirdetek s felhivom mindazokat, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. értelmében felszerelt pályázati kérvényeiket a vármegye főispánjához czimezve, hozzám **f. évi augusztus hó 15-éig** adják be. A később beérkező kérvények figyelembe nem vétetnek.

Gyula, 1898. május 31-én.

Alispán helyett:

Dr. Bodoky,
vármegyei főjegyző.

176. 3—3

Gyulán, 1898. a kiadótulajdonos Dobay János nyomdája.